

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย “เรื่อง การบริหารจัดการอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 399 คน คำนวณใช้สูตร Taro Yamane และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้ให้ข้อมูลหลักมีจำนวนทั้งสิ้น 6 คน ใช้เกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและการมีประสบการณ์ที่เกี่ยวกับนโยบายยางพาราในด้านการตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริมและการเปลี่ยนแปลงอาชีพต่อไป โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 3 การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N=399)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	198	49.6
หญิง	201	50.4
รวม	399	100
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 30	42	10.5
31 - 40	116	29.1
41 - 50	139	34.8
51 - 60	71	17.8
61 ขึ้นไป	31	7.8
รวม	399	100
สถานภาพ		
โสด	34	8.5
สมรสอยู่ด้วยกัน	302	75.7
สมรสแยกกันอยู่	26	6.5
อย่าร้าง	11	2.8
หม้าย	26	6.5
รวม	399	100
ศาสนา		
พุทธ	96	24.1
อิสลาม	303	75.9
รวม	399	100

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N=399)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	48	12.0
ประถมศึกษา	116	29.1
มัธยมศึกษาตอนต้น	111	27.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย	73	18.3
อนุปริญญา/ปวส.	35	8.8
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	16	4.0
รวม	399	100
ภูมิลำเนา		
ปัตตานี	119	29.8
ยะลา	120	30.1
นราธิวาส	160	40.1
รวม	399	100
รายได้ต่อเดือน (บาท)		
ต่ำกว่า 1,000	42	10.5
1,001 – 3,000	116	29.1
3,001 – 5,000	139	34.8
5,001 – 10,000	71	17.8
มากกว่า 10,001	31	7.8
รวม	399	100

N = 399

จากตาราง 6 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศพบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.6

2. ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุพบว่า กลุ่มอายุมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 และกลุ่มอายุน้อยที่สุดคือ อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8

3. ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพสมรสพบว่า กลุ่มสถานภาพสมรสมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ สมรส อยู่ด้วยกัน จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 75.7 และกลุ่มสถานภาพสมรสน้อยที่สุดคือ หย่าร้าง จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8

4. ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามศาสนาพบว่า กลุ่มศาสนามีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ อิสลาม จำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 75.9 และกลุ่มศาสนาน้อยที่สุดคือ พุทธ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1

5. ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า กลุ่มระดับการศึกษามีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ ประถมศึกษา จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 และกลุ่มระดับการศึกษาน้อยที่สุดคือ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0

6. ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภูมิลำเนาพบว่า กลุ่มภูมิลำเนามีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ นครราชสีมา จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.1 และกลุ่มภูมิลำเนาน้อยที่สุดคือ ปัตตานี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8

7. ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้ต่อเดือนพบว่า กลุ่มรายได้ต่อเดือนมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด คือ 3,001 - 5,000 บาท จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 และกลุ่มรายได้ต่อเดือนน้อยที่สุดคือ มากกว่า 10,001 บาท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8

นอกจากนี้ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลพบว่า

1. ผู้ให้ข้อมูลมีช่วงอายุ 41 - 50 ปี จำนวน 2 คน อายุ 51 - 60 ปี จำนวน 2 คน และอายุ 61 - 70 ปี จำนวน 2 คน

2. ศาสนาของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ศาสนาพุทธ จำนวน 4 คน และศาสนาอิสลาม จำนวน 2 คน

3. ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูล พบว่า มีระดับการศึกษานุปริญญา จำนวน 1 คน ระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน และระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน

4. สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล พบว่า มีสถานภาพสมรส จำนวน 5 คน และสถานภาพหม้าย จำนวน 1 คน

ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด จำนวน 6 คน มีข้อมูลพื้นฐานในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และตำแหน่ง พบว่า

1. ชื่อ นายคารม คงยก อายุ 47 ปี ศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาปริญญาตรี สถานภาพสมรส ตำแหน่งผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดปัตตานี

2. ชื่อ นายภาสกร ปาละวัล อายุ 47 ปี ศาสนาอิสลาม ระดับการศึกษาปริญญาโท
สถานภาพสมรส ตำแหน่งผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดยะลา

3. ชื่อ นายประสาธ ตรีรัตน์ อายุ 57 ปี ศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาปริญญาตรี สถานภาพ
หม้าย ตำแหน่งผู้อำนวยการการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดนราธิวาส

4. ชื่อ นายอับดุลเลาะ ปือโต อายุ 61 ปี ศาสนาอิสลาม ระดับการศึกษาปริญญาตรี
สถานภาพสมรส ตำแหน่งประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดปัตตานี

5. ชื่อ นายทรงวุฒิ ดำรงค์กุล อายุ 67 ปี ศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาปริญญาตรี สถานภาพ
สมรส ตำแหน่งประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดยะลา

6. ชื่อ นายประยงค์ จินดา อายุ 54 ปี ศาสนาพุทธ ระดับการศึกษานุปริญญา สถานภาพ
สมรส ตำแหน่งประธานเครือข่ายผู้นำเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดนราธิวาส

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. สถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า สถานการณ์ยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี พ.ศ. 2550 - 2555 มีแนวโน้มราคาค่อนข้างสูงถึงกิโลกรัมละ 100 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลและแนวทางในการแปรรูปยางพาราภายในประเทศ เกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็เริ่มปลูกยางพารามากขึ้น ทั้งในที่นา ทั้งบนเขา และพื้นที่ปกติกก็มีการปลูกยางพาราเช่นเดียวกัน ทำให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น หลังจากปี พ.ศ. 2556 - 2560 ราคายางพารามีแนวโน้มที่ลดลง เพราะประเทศที่ผลิตและบริโภคยางพาราโดยนำยางพาราไปใช้มีการสต็อกยางพาราเพิ่มมากขึ้นและประเทศจีนมีการปลูกยางพาราในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศลาว ประเทศพม่า ประเทศเวียดนาม ประเทศกัมพูชา เป็นต้น ดังนั้นประเทศจีนก็จะมีทางเลือกในการรับซื้อยางพาราจากประเทศเหล่านี้แทนจากประเทศไทยซึ่งต้นทุนการผลิตของประเทศเหล่านั้นและค่าขนส่งถูกกว่าถ้ารับซื้อยางพาราจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ระยะทางไกลกว่าและค่าขนส่งก็แพงกว่า ซึ่งสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติตามแผน ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไข ผลการศึกษาพบว่า

1.1 ด้านการวางแผน

การกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย พบว่า สถานภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในด้านการทำอาชีพอยู่ในช่วง พ.ศ. 2551 - 2560 เกษตรกรจะนิยมและประสงค์ที่จะประกอบอาชีพชาวสวนยางพารากันมาก

เนื่องจากราคาพืชที่ตอบสนองและสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ราคาขางพาราเกือบ 100 บาทต่อกิโลกรัม เป็นสิ่งที่ทำให้เกษตรกรที่มีพื้นที่ว่างหรือมีพื้นที่ดั้งเดิมจะปลูกขางพารากันเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูก ในพื้นที่ลุ่มและทุ่งนาก็แปรสภาพ และนอกจากนี้การผลิตของระดับเกษตรกรส่วนใหญ่เกษตรกรจะมีการวางแผนถ้ามีสวนขางพาราหรือมีที่ดิน เช่น 10 ไร่ก็จะปลูก 10 ไร่ โดยวางแผนเมื่อใช้พื้นที่ปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพียงอย่างเดียวอาจจะมีพืชแซมในระหว่าง 3 ปีแรก เพราะในช่วงนั้นราคากำลังดี ซึ่งจะลดลงมาในช่วง ปี พ.ศ. 2553 - 2554 และลดลงมากที่สุดในปี พ.ศ. 2555 - 2559 และ ปี พ.ศ. 2560 - 2561 ก็ลดลงมากและในปัจจุบันราคาก็ลดลงอย่างต่อเนื่อง (สัมภาษณ์, การม คงย และภาสกร ปาละวัล, 2561) อีกทั้งเกษตรกรมีการปรับในเรื่องของการผลิตในช่วงของต้นน้ำมากขึ้นและเริ่มเรียนรู้กระบวนการของการผลิตมากขึ้น (สัมภาษณ์, ประสาท ตรีรัตน์, 2561)

1.2 ด้านการปฏิบัติตามแผน

การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้และบรรลุตามเป้าหมาย พบว่าเกษตรกรชาวสวนขางพาราเริ่มขยายพื้นที่ในการปลูกขางพารามากขึ้นเพราะราคาเป็นสิ่งจูงใจ ซึ่งเมื่อราคาขางพาราสูงขึ้นเกษตรกรก็จะปลูกขางพารากันเป็นหลัก แต่เมื่อราคาขางพาราลดลง เริ่มมีปัญหาของความเป็นอยู่และประสบปัญหาเรื่องผลตอบแทนที่ได้จากขางพาราเริ่มลดลง พื้นที่ที่เป็นการปลูกขางพาราเริ่มปรับเปลี่ยนเป็นปลูกพืชชนิดอื่น กลับไปสู่ขางเดิม คือ การปลูกขางพาราเริ่มลดลงในแถบสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หลังจากช่วงหนึ่งที่มีการปลูกขางพาราด้อยเกษตรกรเริ่มมาปลูกปาล์มเป็นส่วนใหญ่ซึ่งถือว่าเป็นพืชทางเลือก แต่ปาล์มก็ยังไม่ถึงกับทำให้เกษตรกรชาวสวนขางพาราปรับเปลี่ยนไปมากเพราะในพื้นที่ที่ปลูกขางพาราตั้งแต่เดิมก็ยังคงปลูกกันอยู่ ถึงแม้ราคาขางพาราจะลดลงก็ตาม แต่เกษตรกรพอใจที่จะปลูกขางพารา ซึ่งปาล์มก็เป็นทางเลือกที่สามารถทดแทนสำหรับเกษตรกรที่พอจะมีสวนขางพาราในที่ดินพอที่จะกระจายความเสี่ยงได้บ้าง เกษตรกรที่มีลักษณะเช่นเดียวกันก็จะเปลี่ยนตามโดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีแนวโน้มตามการทำอาชีพชาวสวนขางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อดีตเกษตรกรผลิตแค่ยางก้อนถ้วยและยางแผ่นดิบแต่ปัจจุบันยางก้อนถ้วยและยางแผ่นดิบมีบางส่วน ส่วนใหญ่จะผลิตน้ำยางสด ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา การพัฒนาในเรื่องของเกษตรกรมีความหลากหลาย ในเรื่องของการมีทางเลือกเพิ่มขึ้น ในเรื่องอุปกรณ์พื้นฐานบางตัวที่เป็นของเกษตรกรดั้งเดิมก็ถูกทำลายไป เช่น เครื่องมือต่าง ๆ จักรรูดยาง เป็นต้น เป็นการบังคับให้มีทางเลือกน้อยลง แต่ถ้าเกษตรกรที่สังกัดสถาบันเข้มแข็งก็สามารถอยู่รอดได้คือ กลุ่มสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรที่รวมกลุ่มกันเป็นกลุ่ม ซึ่งการรวมกลุ่มมี 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบแรกคือ การรวบรวมน้ำยางสดไปขาย รูปแบบที่สองคือ รวบรวมน้ำยางสดไปแปรรูปเป็นยางแผ่นดิบและยางแผ่นรมควันจำหน่ายเอง ซึ่งเกษตรกรมีรูปแบบการขายโดยขายผ่านพ่อค้าในระดับสากลและจะนำไปขายต่อในระดับโรงงาน การยางแห่งประเทศไทยส่งเสริมให้เกษตรกรชาวสวนขางพารารวมกลุ่มกันเพื่อแทนเป็นพ่อค้าคน

กลาง โดยการรวมกลุ่มกัน และกลุ่มก็จะนำไปขายต่อไปยังโรงงานโดยตรงในจังหวัด (สัมภาษณ์, คารม คงยก, ประสาท ตรีรัตน์ และภาสกร ปาละวัล, 2561)

1.3 ด้านการตรวจสอบ

การตรวจสอบเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อประเมินผล พบว่า การทำอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราก็มีผลกระทบอย่างเห็นได้ชัด จากรายได้ลดลง 2 – 3 เท่า มีผลต่อความเป็นอยู่ในส่วนนี้พอเห็นได้ชัดว่าถึงแม้ราคายางพาราจะลดลงและการประกอบอาชีพของการทำสวนยางพาราเริ่มจะต้องคำนึงถึงหลาย ๆ ด้านในการปลูกพืช ในส่วนของเกษตรกรชาวสวนยางพาราต้องแสวงหาแนวทางใหม่ในการประกอบอาชีพเริ่มทำเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ของในหลวง เน้นคุณภาพการผลิต และความสะอาดของผลผลิต (สัมภาษณ์, คารม คงยก และอับดุลเลาะ บือโต, 2561)

อีกทั้งการพัฒนาในเรื่องของระบบการตลาด เกษตรกรค่อนข้างรับรู้มากขึ้นและก้าวไปสู่เป็นเกษตรกรมืออาชีพมาก แต่ในรูปขององค์กร สหกรณ์ และสถาบันค่อนข้างจะลงตัว เป็นผลมาจากโครงการโรบอกรมยางของการยางแห่งประเทศไทยเดิม ภาพรวมโดยส่วนใหญ่ประสบผลสำเร็จ แต่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ค่อนข้างจะไม่ประสบผลสำเร็จในโครงการนี้ โดยองค์รวมของโครงการทั้งประเทศดีขึ้น การพัฒนาตัวของเกษตรกรและกลุ่มสถาบันต่าง ๆ ดีขึ้น และมีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางมากขึ้น (สัมภาษณ์, ประสาท ตรีรัตน์, 2561)

1.4 ด้านการปรับปรุงแก้ไข

การปรับปรุงแก้ไขเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้ทำการตรวจสอบแล้ว พบว่าเกษตรกรก็เริ่มปลูกพืชที่มีอนาคตดีขึ้น เช่น ทุเรียนมากขึ้น เป็นต้น เพื่อแก้ปัญหาและเริ่มปลูกพืชอย่างอื่นที่มีทิศทางในเรื่องของราคาและในเรื่องของโอกาสที่ดี ซึ่งเกษตรกรชาวสวนยางพาราเริ่มสนใจและใส่ใจยางพาราลดน้อยลง และการปฏิบัติต่างๆ ก็ขาดกำลังใจทำให้ดูแลสวนน้อยลง (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล, 2561)

อีกทั้งหน่วยงานราชการคือ การยางแห่งประเทศไทยต้องให้ความสำคัญใน 10 ปี หลัง แต่มาเห็นได้ชัดใน 2 ถึง 3 ปี เกษตรกรเริ่มให้ความสำคัญโดยการใช้พื้นที่ว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการปลูกพืชชนิดอื่นบ้าง เช่น ปลูกปาล์มน้ำมันกันมากขึ้นใช้พื้นที่ให้เป็นประโยชน์ ในการปลูกยางพาราก็จะมีการจัดการพื้นที่โดยทำไม้ป่าร่วมยางพารา เป็นต้น แต่มีเพียงเล็กน้อยยังไม่เป็นที่นิยมเห็นชัดใน 10 ปีที่ผ่านมา ทั้งยุครุ่งเรืองของยางพารา ยุคเปลี่ยนผ่าน และเข้าสู่สภาวะของยางพาราลดลง ในหน่วยงานก็ต้องสนับสนุนเดิมใน 10 ปี การยางแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญในการปลูกแทนและดูแลของการให้ทุนใหม่ และเริ่มสู่ช่วงหนึ่งก็เริ่มจะพัฒนาตัวเกษตรกรให้ความสำคัญกับตัวเกษตรกรเป็นหลัก ต้องพัฒนาอาชีพที่มีอยู่และให้รู้ถึงการลดต้นทุน การพัฒนาผลผลิตจะแปรรูปต้อง

ให้ความสำคัญกับน้ำยาง ถึงแม้จะทำยากก่อนด้วยหรือซึ่ยกก็ตามก็ต้องให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพ ซึ่งเกษตรกรต้องได้รับการปรับปรุงในหลาย ๆ ด้าน ในการผลิตส่วนใหญ่เกษตรกรต้องรักษาความสะอาดโดยไม่มีสิ่งเจือปนอยู่ เพราะเป็นสิ่งที่โรงงานไม่ต้องการในส่วนนี้ทำให้กระทบถึงราคาลดลง ซึ่งสิ่งที่ต้องปรับปรุงคือกระบวนการในการผลิตต้องมีการพัฒนาประกอบกับการตลาด เพราะในอดีตรัฐบาลส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกยางพาราตั้งแต่ต้นยางพารา การเตรียมพื้นที่ การปลูกยางพารา การให้น้ำ การบำรุงรักษาต่าง ๆ แต่ไม่ส่งเสริมเรื่องการตลาด โดยให้เกษตรกรสามารถช่วยเหลือตัวเองทำให้เกิดปัญหา ซึ่งเกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาเองได้ และราคาขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการ ทำให้เป็นข้อเสียเปรียบในส่วนนั้น (สัมภาษณ์, การม คงยก และอับดุลเลาะ บือโต, 2561)

ดังนั้นกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การพัฒนาอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางค่อนข้างจะพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีบางช่วงที่มีผลมาจากเรื่องของราคา ในเรื่องของพื้นที่คนก้าวเข้ามาสู่เกษตรกรชาวสวนยางพาราก็เพิ่มจำนวน ซึ่งเงื่อนไขมาจากราคาแต่ ณ ปัจจุบันก็ลดลงเป็นอย่างมากและค่อนข้างจะเป็นปัญหาในเชิงการปรับตัว ในภาพรวมของปัจจัยของเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจทั่ว ๆ ไป ถ้ามีการปรับตัวก็สามารถรับได้ แต่ถ้าไม่ปรับตัวก็ไม่สามารถอยู่ได้เพราะจะทำให้อยู่ลำบากอีกทั้งเกษตรกรต้องมีการรวมกลุ่มกันให้ได้ช่วง 10 ปีหลัง ให้ความสำคัญในการช่วยเหลือในเรื่องของอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราให้อยู่ได้อย่างยั่งยืนไม่ใช่อยู่ทีราคาเพียงอย่างเดียวแต่สิ่งที่ผลักต้นคือ ต้องให้เกษตรกรสามารถขายน้ำยางต้นทางให้ได้ในราคาที่เป็นธรรมและต้องมีการดูแลในเรื่องของการจัดการตลาดกลาง เช่น ยะลา สงขลา ทั่วภูมิภาค เป็นต้น

การส่งออกซึ่งเดิมในระดับของประเทศส่งออกเป็นวัตถุดิบ 80 ถึง 90 เปอร์เซ็นต์ ในส่วนในระดับประเทศสนับสนุนให้แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใช้ในประเทศให้มากขึ้นโดยเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ถึงกับทำผลิตภัณฑ์ได้แต่มีอยู่ ที่ได้รับการพัฒนาแต่ก็ไม่มากซึ่งมีไม่ถึง 1% ที่จะเป็นกลุ่มบางจังหวัด หรือมีประมาณ 1 กลุ่มในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สามารถจะทำกลุ่มผลิตภัณฑ์หมอนหรือผลิตภัณฑ์บางตัวได้ ซึ่งสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพาราระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ส่วนใหญ่เกษตรกรชาวสวนยางพาราวางแผนการปลูกเป็นพืชเชิงเดี่ยวจากราคาที่ตอบสนองและความต้องการยางพาราเพิ่มขึ้น ทำให้มีการขยายพื้นที่ปลูกมากขึ้น แต่เมื่อราคาลดลงเกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนวิธีโดยวางแผนปลูกพืชแซมในสวนยางพาราเพื่อเป็นทางเลือกในการเพิ่มรายได้ ด้านการปฏิบัติตามแผน จากราคาที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้เป็นสิ่งจูงใจในการปลูกยางพารามากขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเมื่อราคายางพารารู่งขึ้นเกษตรกรก็จะปลูกยางพารากันเป็นหลัก แต่เมื่อราคายางพาราลดลง เริ่มมีปัญหกระทบถึงความเป็นอยู่และ

ผลตอบแทนที่ได้จากยางพาราเริ่มลดลง พื้นที่ที่เป็นการปลูกลยางพาราเริ่มปรับเปลี่ยนเป็นปลูกพืชชนิดอื่น ด้านการตรวจสอบ การประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราพื้นที่ปลูกลยางพาราเริ่มลดน้อยลง และมีการโค่นยางพารามากขึ้น ผลมาจากในเรื่องราคาที่ลดลง แต่ก็ทำให้เกษตรกรมีความใส่ใจดูแลสวนยางพาราให้มีคุณภาพมากขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มราคาให้แก่ผลผลิตที่ได้ และด้านการปรับปรุงแก้ไข เกษตรกรมีการใช้พื้นที่ว่างให้เกิดประโยชน์โดยการปลูกพืชชนิดอื่นมีทิศทางในเรื่องของราคาและในเรื่องของโอกาสที่ดีกว่า และหน่วยการที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการพัฒนาอาชีพที่มีอยู่และให้รู้ถึงการลดต้นทุน การพัฒนาผลผลิตและการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

ตาราง 7 สรุปสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางระหว่างปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2551 - 2560 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ด้าน	ผลการวิเคราะห์
1. ด้านการวางแผน	- วางแผนการปลูกเป็นพืชเชิงเดี่ยวเมื่อความต้องการยางพาราเพิ่มขึ้น - วางแผนปลูกพืชแซมในสวนยางพารา
2. ด้านการปฏิบัติตามแผน	- ราคาที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้เป็นสิ่งจูงใจในการปลูกลยางพารามากขึ้น - ราคายางพาราลดลงการปลูกลยางพาราเริ่มลดลง
3. ด้านการตรวจสอบ	- พื้นที่ปลูกลยางพาราเริ่มลดน้อยลง - มีการโค่นยางพารามากขึ้น - มีความใส่ใจดูแลสวนยางพาราให้มีคุณภาพมากขึ้น
4. ด้านการปรับปรุงแก้ไข	- เกษตรกรมีการใช้พื้นที่ว่างให้เกิดประโยชน์ - มีการปลูกพืชชนิดอื่นเสริมในสวนยางพารา

2. เจ็อนไขผลกระทบในปัจจุบัณของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจัังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบไปด้ว้ 4 ด้าน ซึ่งการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพารา ในแต่ละด้านมีรายละเอียดในการนำค่าเฉลี่ยมาเทียบเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

4.21 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึง มาก

2.61 – 3.40 หมายถึง ปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง น้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง หมายถึง น้อยที่สุด

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางการเมือง

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ทางด้านการเมือง			
1.1 ด้านการตลาด			
1.1.1 การวางแผนในด้านการส่งออกยางพารามีความเหมาะสม	2.17	1.106	น้อย
1.1.2 เกษตรกรมีสิทธิ์ในการต่อรองราคา ปริมาณและคุณภาพของผลผลิตกับรัฐบาล	2.44	1.139	น้อย
1.1.3 การแทรกแซงราคาของรัฐบาลมีความเหมาะสม	2.71	1.009	ปานกลาง
1.4 การปฏิบัติงานในการให้ความช่วยเหลือของรัฐบาลในด้าน การขายผลผลิตของเกษตรกรมีเพียงพอ	2.55	1.038	น้อย
1.1.5 ราคาของพาราที่ได้รับต่ำกว่าท้องตลาด	2.59	1.033	น้อย
1.1.6 องค์กรสวนยางตั้งจุดรับซื้อพาราจากเกษตรกรในการ ประกันราคามีความเหมาะสม	2.54	1.019	น้อย
รวม	2.50	1.057	น้อย

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.2 ด้านการลดต้นทุน			
1.2.1 มาตรการการช่วยเหลือของรัฐบาลแก่เกษตรกรชาวสวนยางพาราเป็นไปตามแผน เช่น โดยการให้ปุ๋ย เป็นต้น	2.62	0.982	ปานกลาง
1.2.2 นโยบายสนับสนุนเกษตรกรเก็บสต็อกยางพารามีทิศทางที่มากขึ้น	2.44	1.137	น้อย
1.2.3 นโยบายในการส่งเสริมเรื่องการลดต้นทุนของเกษตรกรชาวสวนยางพารามีความต่อเนื่อง	2.55	1.095	น้อย
รวม	2.53	1.071	น้อย
1.3 ด้านการมีอาชีพเสริม			
1.3.1 การส่งเสริมของรัฐบาลในการพัฒนาการแปรรูปยางพารา	2.54	0.978	น้อย
1.3.2 รัฐบาลออกมาตรการช่วยเหลือในด้านงบประมาณในการปรับปรุงและสนับสนุนให้ปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน	2.37	1.016	น้อย
1.3.3 การส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนโครงสร้างสวนอย่างยั่งยืนอย่างจริงจัง เช่น การส่งเสริมปลูกพืชเศรษฐกิจในสวนยางพารา เป็นต้น	2.35	0.930	น้อย
รวม	2.42	0.974	น้อย
1.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ			
1.4.1 รัฐบาลมีการสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนอาชีพตามสถานการณ์และความเหมาะสม	2.69	0.914	ปานกลาง
1.4.2 มีการส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนอาชีพอื่นแทน เช่น ค้าขายรับจ้าง เป็นต้น	2.65	1.014	ปานกลาง
รวม	2.67	0.964	ปานกลาง
ภาพรวมด้านการเมือง	2.53	1.016	น้อย

จากตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านการเมืองของสมาชิกเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.53$) เมื่อพิจารณาระดับผลการวิเคราะห์ทางด้านการเมืองของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ในประเด็น

รัฐบาลมีการสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนอาชีพต่อสถานการณ์และความเหมาะสม และมีการส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนอาชีพอื่นแทน เช่น ค่าขาย รั้งจ้าง เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.67$) และพบว่าระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการมีอาชีพเสริม ในประเด็นการส่งเสริมของรัฐบาลในการพัฒนาการแปรรูปยางพารา รัฐบาลออกมาตรการช่วยเหลือในการงบประมาณในการปรับปรุงและสนับสนุนให้ปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน และการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนโครงสร้างสวนอย่างยั่งยืนอย่างจริงจัง เช่น การส่งเสริมปลูกพืชเศรษฐกิจในสวนยางพารา เป็นต้น อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$)

นอกจากนี้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางด้านการเมือง ผลการศึกษาพบว่า

ด้านการเมือง นโยบายของรัฐบาลมีบทบาทชี้้นำ ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรให้ปลูกยางพาราเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้แก่เกษตรกรชาวสวนยางพารา เงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตรายใหญ่อันดับ 1 ของโลก ประเทศผู้ซื้ออันดับหนึ่งก็คือ ประเทศจีน โดยประเทศจีนเกิดสงครามการค้ากับประเทศอเมริกาทำให้การซื้อยางพาราจากประเทศจีนลดลงเพราะกำแพงภาษีที่ประเทศจีนต้องส่งไปยังประเทศอเมริกามีสูงขึ้นทำให้การส่งซื้อยางพาราในประเทศไทยลดลงและอีกอย่างก็คือประเทศจีนได้วางแผนอย่างเป็นระบบในการที่ปลูกยางพาราด้วยเครือข่ายหรือบริษัทในวิสาหกิจต่าง ๆ ในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม เป็นต้น ทำให้ประเทศจีนมีสวนยางพาราเปิดกรีดเยอะเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากประเทศไทยมีอยู่ประมาณ 15 ล้านไร่ การซื้อยางพาราในส่วนของส่วนกลาง ประเทศไทยจึงมีความเดือดร้อนซึ่งเป็นตัวเลือกในระดับท้ายในการเลือกซื้อจากประเทศไทย รัฐบาลมีการช่วยพยุงราคาและช่วยชดเชยต่าง ๆ ก็ดีขึ้นในระยะสั้น ช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรในเฉพาะหน้า ยังไม่ได้แก้ปัญหาระยะยาวซึ่งต้องใช้เวลาในการปลูกแต่ละครั้งใช้เวลา 7 ปี ถ้ามองในด้านนโยบายหนึ่งรัฐบาลส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ยางพาราให้แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ยางพาราให้มากขึ้น มีหลายช่วงของรัฐบาลเข้าช่วยเหลืออุดหนุนปัจจัยการผลิตการประกอบอาชีพเสริมในการทำสวนยางพาราพืชเสริมรายได้ในสวนยางพาราต่าง ๆ มีโครงการมากมาย รัฐบาลก็ดูแลในระดับมหภาคมากมาย ในเรื่องของการแปรรูปยางพารา การให้เงินอุดหนุนดอกเบี้ยต่ำในหลายโครงการ มาตรการประกันราคารัฐบาลได้ยื่นราคาถ้ายื่นถูกเวลาก็จะส่งผลดี แต่บางครั้งกระบวนการทำงานของรัฐบาลจะมีบางตัวที่ยุ่งยาก จะต้องมีการระบบและต้องมีกรอบ ในมุมมองของเกษตรกรจะมีอยู่ 2 รูปแบบ เกษตรกรในกรอบคือ บุคคลที่สามารถขึ้นทะเบียน และเกษตรกรนอกกรอบคือ บุคคลที่ไม่สามารถขึ้นทะเบียนได้ คนในกรอบจะได้รับสิทธิในโครงการนี้ แต่คนนอกกรอบจะได้รับประโยชน์แค่ผลพลอยได้ อาจจะได้ในโครงการการประกันราคา อีกทั้งการส่งออกในด้านการเมืองในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีผลต่อการส่งออกเป็นอย่างมากเกี่ยวข้องกับนโยบายที่

เปลี่ยนไปในแต่ละรุ่นโดยความไม่นิ่งของนโยบายรัฐบาล และตัวแทนของรัฐที่เป็นผู้เชื่อมต่อระหว่างนโยบายกับผู้ปฏิบัติมีน้อยและมีการเปลี่ยนบ่อยครั้ง อีกทั้งมีความเสียเปรียบในเรื่องศักยภาพของเกษตรกรในพื้นที่ ยังตามคนอื่นไม่ทันและไม่ได้ปรับตัว ซึ่งเกษตรกรต้องมีการปรับตัวอีกมาก ถ้าเกษตรกรไม่ได้มีการปรับตัวรัฐบาลเองก็ยากที่จะเข้าไปสนับสนุนและส่งเสริม ตัวอย่างเช่น มีอยู่ช่วงหนึ่งรัฐบาลในอดีตไปผลักดันในเรื่องของสหกรณ์ไปมองว่าความสำเร็จในการรวมกลุ่มของเกษตรกรจะทำให้เกษตรกรสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และพึ่งพาตนเองได้และเศรษฐกิจของประเทศจะรอดแต่ความรู้ในเรื่องของสหกรณ์เกษตรกรไม่ค่อยได้รับรู้ยังไม่พร้อมและยังไม่เข้าใจในรูปแบบของสหกรณ์ แต่ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลก็ส่งเสริมให้มีโรงรมยางในจังหวัดปัตตานี 33 โรง เมื่อมีการสร้างทำให้ผิดกระบวนการซึ่งมาจากเหตุผลทางการเมืองทั้ง ๆ ที่ในพื้นที่ไม่ได้มีความพร้อมแต่มีการสร้างแทนที่จะเป็นที่สาธารณะกลับกลายเป็นที่ส่วนบุคคลที่ตั้งโรงรมควั่นยางพารา ส่วนบุคคลที่จะไปบริหารในรูปของสหกรณ์ทำให้เจ้าของไม่ยอมรับรับเฉพาะสมาชิกอย่างเดียว ทำให้ไม่สามารถจะปฏิบัติงานได้ ซึ่งเป็นปัญหาอย่างหนึ่ง ปรากฏว่ามีการล้ม 30 โรง เหลืออยู่ 3 โรง ปัจจุบัน 3 โรง ก็ได้มีการทยอยเหลือโรงเดียว ประโยชน์ของการมีโรงรมควั่นยางพาราจะเป็นการรวมตัวของเกษตรกรในการมาส่งน้ำยางเพื่อทำเป็นยางแผ่น ประกอบกับเกษตรกรไม่มีความรู้ในการทำของสหกรณ์ ทำบัญชีไม่ค่อยเป็น นั่นคือปัญหาผลกระทบ แต่รัฐบาลก็มีเจตนาที่ดีแต่ผลที่ได้รับก็คือเกษตรกรไม่พร้อม เป็นโครงการที่ดี แต่เกษตรกรไม่ได้มีการบริหารจัดการการเงินบัญชีรายรับรายจ่ายโดยเกษตรกรไม่เข้าใจระบบการเงินทำให้ปัจจุบันกลายเป็นติดหนี้และมีหลายหมู่บ้าน ซึ่งโครงการของรัฐบาลเป็นโครงการที่ดีแต่เกษตรกรไม่มีความพร้อมขาดการเตรียมพร้อม ในส่วนนี้เป็นการช่วยเหลือเฉพาะกิจไม่ได้ทำให้ราคายางพาราสูงขึ้นและไม่เกิดความยั่งยืน (สัมภาษณ์, ประสาท ตีร์รัตน์, ภาสกร ปาละวัล และอับดุลเลาะ ปือโต, 2561)

อีกทั้งเกิดเงื่อนไขผลกระทบในการต่อยอด เช่น ฤกษ์มือ จากน้ำยางข้นมาแปรรูป ต้องใช้น้ำยางสดโดยไม่สามารถใช้น้ำยางข้นได้ โดยต้องไปรับซื้อจากบริษัทมา เป็นต้น และทำโครงการวาล์วหัวตันจากรัฐบาลไม่อนุมัติทำให้เกิดเป็นผลกระทบของเกษตรกรทำให้แปรรูปไม่ประสบความสำเร็จ และเมื่อจะผลิต ผลิตภัณฑ์อีกหลาย ๆ อย่าง ซึ่งรัฐบาลไม่ค่อยส่งเสริมเกษตรกร นโยบายส่งเสริมไม่ค่อยมี ของงบประมาณไปก็จะไม่อนุมัติ และกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์เกี่ยวกับยางพาราจะไม่มีเงินเก็บ นโยบายประกันราคา ส่วนใหญ่เกษตรกรจะไม่เข้าร่วมเพราะเกิดปัญหามากต้องผ่านตลาดกลาง โดยบริษัทจะโอนเงินผ่านตลาดกลางและจะทำให้การโอนเงินให้แก่เกษตรกรล่าช้า บางคนไม่มีเงินเก็บมากทำให้เกิดความเดือดร้อน และส่วนใหญ่จะไม่ค่อยสนับสนุนผลิตภัณฑ์ของเกษตรกร (สัมภาษณ์, ประสงค์จินดา, 2561)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจ

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2. ทางด้านเศรษฐกิจ			
2.1 ด้านการตลาด			
2.1.1 ระบบการค้าทางพาราในประเทศควรวางแผนให้มีความเป็นธรรมต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา	2.37	1.107	น้อย
2.1.2 ราคาขายพารามีการผันผวนตลอดเวลา	2.07	1.073	น้อย
2.1.3 ปัจจัยทางเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อราคาขายพารามีความผันผวน	2.14	1.146	น้อย
รวม	2.19	1.108	น้อย
2.2 ด้านการลดต้นทุน			
2.2.1 เน้นการส่งออกเป็นหลัก โดยการขายวัตถุดิบเป็นต้นน้ำ โดยไม่มีการแปรรูปใช้ภายในประเทศที่เพียงพอ	2.48	0.889	น้อย
2.2.2 ควรมีการปรับปรุง โดยเน้นการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในการส่งออกภายในประเทศแทนการส่งออกนอกประเทศ	2.36	1.022	น้อย
รวม	2.42	0.955	น้อย
2.3 ด้านการมีอาชีพเสริม			
2.3.1 มีการเลือกปลูกพืชแซมยางพารามีมากขึ้น เช่น สับปะรด ข้าวไร่ ข้าวโพดหวาน ถั่วฝักยาว หน่อไม้ฝรั่ง อ้อย เป็นต้น	2.38	1.073	น้อย
2.3.2 มีการสร้างอาชีพเสริมนอกเหนือจากการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพารา	2.47	0.957	น้อย
2.3.3 รายได้จากการประกอบอาชีพเสริมนอกเหนือจากการทำสวนยางพารามีความมั่นคง	2.82	0.996	ปานกลาง
รวม	2.55	1.008	น้อย
2.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ			
2.4.1 มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพอื่นๆ ตามภาวะเศรษฐกิจ	2.82	1.003	ปานกลาง
2.4.2 ความพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงอาชีพ และรายได้	2.84	1.036	ปานกลาง

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
รวม	2.83	1.019	ปานกลาง
ภาพรวมด้านเศรษฐกิจ	2.49	1.022	น้อย

จากตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$) เมื่อพิจารณาระดับผลการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ในประเด็นมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพอื่นๆ ตามภาวะเศรษฐกิจ และความพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงอาชีพและรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) และพบว่าระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการตลาด ในประเด็นระบบการค้ายางพาราในประเทศควรวางแผนให้มีความเป็นธรรมต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา ราคายางพารามีการผันผวนตลอดเวลา และปัจจัยทางเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อราคายางพารามีความผันผวน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.19$)

นอกจากนี้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางด้านเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า

ด้านเศรษฐกิจส่งผลต่ออาชีพและความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราเป็นอย่างมาก เงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เศรษฐกิจขึ้นอยู่กับยางพาราประมาณ 50 ถึง 60 เปอร์เซ็นต์ ต้องพึ่งพายางพาราเป็นหลัก เมื่อภาวะยางพาราที่เปลี่ยนแปลงส่งผลทำให้เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปด้วย มีผลกระทบอย่างชัดเจน ซึ่งรัฐบาลพยายามจะลดพื้นที่ในการปลูกยางพาราเพื่อควบคุมปริมาณยางพารามากเกินไปและล้นตลาด จากที่รัฐบาลนำยางพาราไปฝากกับบริษัทแทนที่จะฝากกับสหกรณ์ซึ่งสหกรณ์ก็มีโกดังเก็บสต็อกยางพารา ทำให้ต้องใช้ค่าใช้จ่ายปริมาณที่มากในส่วนนั้น และลดพื้นที่การปลูกยางส่งเสริมการโค่นยางพาราแก่ส่งเสริมวิธีการปลูกพืชอย่างอื่น เช่น ปาล์ม ส้มโอ ทูเรียน ปลูกผสมผสาน โดยนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เป็นต้น ปกติยางพารา 1 ไร่ จะมี 70 ตัน แต่มาช่วงหลังเริ่มปรับนโยบายใหม่ให้เหลือ 40 ตันต่อ 1 ไร่ ใน 1 ไร่ จะมีการขุดสระ เลี้ยงปลา จะปลูกปาล์มเสริมหรือปลูกพืชชนิดอื่นแซม นั่นคือวิธีการแก้ปัญหาแต่ภาพที่ออกมายังไม่ชัดเจนพอ ในด้านเศรษฐกิจถือว่าผลกระทบเป็นอย่างมาก กระทั่งถึงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ ความคึกคักทางด้านเศรษฐกิจการใช้จ่ายใช้สอยก็ลดลงตามไปด้วย และการใช้จ่ายน้อยลงทำให้ระดับเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าค่อนข้างจะซบเซาเป็นอย่างมาก (สัมภาษณ์, ประสาท ตรีรัตน์, อับดุลเลาะ บือโต, ประยงค์ จินดา และภาสกร ปาละวัล, 2561)

อีกทั้งเศรษฐกิจในระดับพื้นที่ต้องอ้างอิงในระดับประเทศ ค่าของเงินที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ค้าขายกับภาวะเศรษฐกิจโลก และราคาน้ำมันมาจากพ่อค้าในประเทศอ้างจากสิ่งที่ส่งออกไป (สัมภาษณ์, คารม คงยก, 2561)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านสังคม

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. ทางด้านสังคม			
3.1 ด้านการตลาด			
3.1.1 ราคาขายปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้พ่อค้ารับซื้อยางพาราขาดความเชื่อมั่นจึงกดราคารับซื้อให้ต่ำลงเพื่อลดความเสี่ยง	2.36	0.992	น้อย
3.1.2 จุดรับซื้อยางพารามีเพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรชาวสวนยางพารา	2.35	1.001	น้อย
3.1.3 มีการรวมกลุ่มของสมาชิกในการขายผลผลิต เพื่อให้ผู้ซื้อมารับผลผลิตเอง	2.54	1.065	น้อย
3.1.4 ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพารา	2.44	1.101	น้อย
รวม	2.42	1.039	น้อย
3.2 ด้านการลดต้นทุน			
3.2.1 เกษตรกรชาวสวนยางพาราได้รับความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนในการทำสวนยางพาราที่เพียงพอ	2.53	1.067	น้อย
3.2.2 การเลือกพื้นที่ปลูกยางพาราควรมีความเหมาะสม	2.37	1.019	น้อย
3.2.3 ควรมีการลดพื้นที่การปลูกยางพาราในปัจจุบัน	2.64	0.908	ปานกลาง
3.2.4 ลดต้นทุนค่ากรีดยางลงด้วยการวางแผนกรีดเอง	2.66	0.913	ปานกลาง
รวม	2.55	0.976	น้อย

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3.3 ด้านการมีอาชีพเสริม			
3.3.1 รายได้จากการประกอบอาชีพเสริมนอกเหนือจากการประกอบอาชีพสวนยางพาราส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของเกษตรกร	2.73	0.886	ปานกลาง
3.3.2 เกษตรกรชาวสวนยางพาราเสริมรายได้โดยการเลี้ยงสัตว์ควบคู่กับการทำสวนยาง เช่น แพะ แกะ สัตว์ปีก เป็นต้น	2.61	1.001	ปานกลาง
รวม	2.67	0.943	ปานกลาง
3.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ			
3.4.1 เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพเมื่อเกิดสภาวะราคายางพาราลดลง	2.82	0.977	ปานกลาง
3.4.2 มีการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างอาชีพใหม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าต่าง ๆ เป็นต้น	2.68	1.088	ปานกลาง
รวม	2.75	1.032	ปานกลาง
ภาพรวมด้านสังคม	2.59	0.997	น้อย

จากตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านสังคมของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.59$) เมื่อพิจารณาระดับผลการวิเคราะห์ทางด้านสังคมของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ในประเด็นเกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพเมื่อเกิดสภาวะราคายางพาราลดลง และมีการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างอาชีพใหม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์สินค้าต่างๆ เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) และพบว่าระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการตลาด ในประเด็นราคายางปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง พ่อค้ารับซื้อยางขาดความเชื่อมั่นจึงกดราคารับซื้อให้ต่ำลงเพื่อลดความเสี่ยง จุดรับซื้อยางพารามีเพียงพ่อค้าความต้องการของเกษตรกรชาวสวนยางพารา มีการรวมกลุ่มของสมาชิกในการขายผลผลิต เพื่อให้ผู้ซื้อมารับผลผลิตเอง และปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางพารา อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$)

นอกจากนี้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางด้านสังคม ผลการศึกษาพบว่า

ด้านสังคมเกิดความนิยมปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นในหลายพื้นที่ ทำให้เกิดยางพาราล้นตลาดและเกษตรกรไม่มีความรู้ในการประกอบอาชีพ เงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มาจากผลกระทบในเรื่องของความยากจน ในเรื่องของรายได้ที่จำกัดเชื่อมโยงทุกภาคส่วน สาเหตุไม่ได้มาจากยางพาราเพียงอย่างเดียวแต่ผลตกกระทบจากเศรษฐกิจที่ตกต่ำทำให้รายได้ไม่เพียงพอ กำลังซื้อต่าง ๆ ลดลงทำให้การบริโภคภายในประเทศก็ต้องประหยัดขึ้น และการจับจ่ายใช้สอยก็ต้องลดลงทำให้เกิดปัญหากระทบด้านคุณภาพชีวิต ซึ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการปรับตัวน้อย ส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ เช่น ในด้านอาชีพ การใช้แรงงานเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราและโอกาสที่จะมีปัญหาเกี่ยวกับแรงงานกรีดยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีสูง เป็นต้น ซึ่งเกษตรกรชาวสวนยางพาราชั่วโมงในการทำงานมีน้อย บางครั้งแทบไม่ว่าง ทำให้การเกิดกับลูกจ้างและคนอื่น ๆ งานจำพวกนี้เป็นงานต้องใช้ทักษะถ้าทิ้งไปนาน ๆ แทนที่จะมีรายได้ในส่วนนี้ก็ต้องแบ่งรายได้ให้กับคนอื่น ซึ่งถ้า 4 - 5 ปีข้างหน้าอาจจะมีความปัญหาในเรื่องแรงงานกรีดยางพาราเพราะเกษตรกรในปัจจุบันบุคคลที่เป็นตัวหลักในการทำอาชีพเริ่มจะหมดไป อีกทั้งมีบุคคลสืบทอดแต่บุคคลที่สืบทอดจะไม่ค่อยมีทักษะ (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล, อับดุลเลาะ บือโต และประสาธ ตรีรัตน์, 2561)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านเทคโนโลยี

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4. ทางด้านเทคโนโลยี			
4.1 ด้านการตลาด			
4.1.1 มีการวางแผนในการพัฒนาด้านบุคคลและการกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมให้มากขึ้น	2.73	0.978	ปานกลาง
4.1.2 มีการผลักดันด้านอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพาราในภูมิภาคให้มากขึ้น	2.64	1.103	ปานกลาง
4.1.3 เน้นการขับเคลื่อนและส่งเสริมอุตสาหกรรมยางพาราอย่างต่อเนื่อง	2.53	1.091	น้อย
4.1.4 ผลิตภัณฑ์ยางสำเร็จรูป (ล้อยาง) ในขณะนี้มียางมากกว่าความต้องการของตลาด	2.55	0.991	น้อย
รวม	2.61	1.040	ปานกลาง

เกณฑ์การวิเคราะห์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4.2 ด้านการลดต้นทุน			
4.2.1 มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ยางพารา	2.85	0.937	ปานกลาง
4.2.2 การพัฒนาด้านเทคโนโลยีการผลิตยางพารามีความก้าวหน้ามากขึ้น	2.77	0.992	ปานกลาง
รวม	2.81	1.929	ปานกลาง
4.3 ด้านการมีอาชีพเสริม			
4.3.1 การส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากยางพารา	2.83	0.919	ปานกลาง
4.3.2 มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อสร้างมูลค่าให้แก่ยางพารา	2.79	1.085	ปานกลาง
รวม	2.81	1.002	ปานกลาง
4.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ			
4.4.1 นำความรู้ด้านเทคโนโลยีปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับอาชีพตามสถานการณ์ปัจจุบันต่อไป	2.87	1.025	ปานกลาง
4.4.2 มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากเกษตรกรชาวสวนยางพารา เช่น เป็นผู้ค้าจากผลิตภัณฑ์ยางพารา เป็นต้น	2.92	1.176	ปานกลาง
รวม	2.89	1.100	ปานกลาง
ภาพรวมด้านเทคโนโลยี	2.78	1.267	ปานกลาง

จากตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิเคราะห์ทางด้านเทคโนโลยีของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) เมื่อพิจารณาระดับผลการวิเคราะห์ทางด้านเทคโนโลยีของสมาชิกเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ในประเด็นนำความรู้ด้านเทคโนโลยีปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับอาชีพตามสถานการณ์ปัจจุบันต่อไป และมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากเกษตรกรชาวสวนยางพารา เช่น เป็นผู้ค้าจากผลิตภัณฑ์ยางพารา เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$) และพบว่าระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการตลาด ในประเด็นมีการวางแผนในการพัฒนาด้านบุคคลและการกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมให้มากขึ้น มีการผลักดัน

ด้านอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพาราในภูมิภาคให้มากขึ้น เน้นการขับเคลื่อนและส่งเสริมอุตสาหกรรมยางพาราอย่างต่อเนื่อง และผลิตภัณฑ์ยางสำเร็จรูป (ล้อยาง) ในขณะนี้มียางมากกว่าความต้องการของตลาด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.61$)

นอกจากนี้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทางด้านเทคโนโลยี ผลการศึกษาพบว่า

ด้านเทคโนโลยีมีส่งเสริมในการผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยเฉพาะการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ยางพารา เงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจุบันยังไม่ได้ใช้เทคโนโลยีสูงก็ยังคงใช้ระบบเดิมไม่ได้เปลี่ยนเทคโนโลยี ซึ่งเกษตรกรจะต้องปรับปรุงในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้นแต่โดยสภาพในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังทำการแปรรูปเบื้องต้นไม่ได้มาก เพราะส่วนมากขายเป็นน้ำยางสด และยางก้อนถ้วย นำไปทำยางเครปซึ่งยังใช้ตัวเครื่องจักรขนาดเล็กยังไม่มีเครื่องจักรที่สมบูรณ์ ใช้อยู่ประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ ถึง 30 เปอร์เซ็นต์ ในการเพิ่มผลผลิตส่วนนี้ ซึ่งยะลา มีโรงงานแปรรูปอยู่ 2 โรงงานคือ ตาซีและถ้ำทะเล สามารถเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มค่อนข้างสูง ในช่วง 3-4 ปีในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชั้นปลายน้ำสามารถเพิ่มมูลค่าของยางพารา ประมาณ 10 ถึง 40 เท่าของการซื้อขายปกติ กิโลกรัมละ 40 บาท แทนที่จะทำเป็นน้ำยางสดก็นำมาแปรรูปขายได้ กรอบในการเข้าถึงเทคโนโลยีของเกษตรกรชาวสวนยางพาราเข้าถึงได้ยากโดยเงื่อนไขความเป็นสถาบันปีกแผ่นของเกษตรกร เพราะรัฐบาลจะสนับสนุนเฉพาะสถาบันที่มีความเข้มแข็ง และต้องมีทุนเป็นของตัวเอง ทำให้เทคโนโลยีในการผลิตค่อนข้างมีน้อยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้แต่ก็มีกลุ่มส่วนน้อยที่สามารถสร้างและใช้เทคโนโลยีได้ (สัมภาษณ์, ประสาท ตรีรัตน์, ภาสกร ปาละวัล และทรงวุฒิ ดำรงกุล, 2561)

ตาราง 12 สรุปเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อมูลเชิงปริมาณ				ข้อมูลเชิงคุณภาพ
ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	1. ด้านการเมือง เป็นผลมาจากนโยบายที่เปลี่ยนไปของรัฐบาลและความเสียเปรียบในเรื่องศักยภาพ
1. ด้านการเมือง	2.53	1.016	น้อย	2. ด้านเศรษฐกิจ เกิดความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากและพยายามลดพื้นที่ในการปลูกเพื่อควบคุมปริมาณยางพาราล้นตลาด
2. ด้านเศรษฐกิจ	2.49	1.022	น้อย	3. ด้านสังคม ผลกระทบจากเศรษฐกิจทำให้เกิดปัญหากระทบด้านคุณภาพชีวิตและแรงงานประกอบอาชีพเริ่มลดลง
3. ด้านสังคม	2.59	0.997	น้อย	4. ด้านเทคโนโลยี ปัจจุบันเกษตรกรชาวสวนยางพาราใช้เทคโนโลยีในระบบการผลิตแบบดั้งเดิม
4. ด้านเทคโนโลยี	2.78	1.267	ปานกลาง	
รวม	2.78	1.075	น้อย	

จากตาราง 12 สรุปผลเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งข้อมูลเชิงปริมาณสามารถวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราในแต่ละด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.78$) เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์กองทุนสวนยางพาราเป็นรายด้าน สามารถสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความคิดเห็นทางด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 2.78$) ส่วนความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ความคิดเห็นทางด้านสังคม ($\bar{X} = 2.59$) ความคิดเห็นทางด้านการเมือง ($\bar{X} = 2.53$) และความคิดเห็นทางด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 2.49$) ตามลำดับ

ข้อมูลเชิงคุณภาพกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับเงื่อนไขผลกระทบในปัจจุบันของอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจุบันอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราประสบปัญหาเนื่องจากราคายางพาราที่ลดลงเป็นอย่างมากทำให้เป็นผลกระทบเกิดจากด้านการเมืองเป็นผลมาจากนโยบายที่เปลี่ยนไปในแต่ละรุ่นโดยความไม่แน่นอนของนโยบายรัฐบาล และตัวแทนของรัฐที่เป็นผู้เชื่อมต่อระหว่างนโยบายกับผู้ปฏิบัติมีน้อยและมีการเปลี่ยนบ่อยครั้ง อีกทั้งความเสียเปรียบในเรื่องศักยภาพของเกษตรกรในพื้นที่ที่ไม่มีการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ด้านเศรษฐกิจจาก

สภาวะยางพาราที่เปลี่ยนแปลงส่งผลทำให้เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปและพยายามลดพื้นที่ในการปลูกยางพาราเพื่อควบคุมปริมาณยางพาราล้นตลาด ทำให้ส่งผลกระทบต่อถึงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ย่ำแย่ลงของเกษตรกรชาวสวนยางพารา ด้านสังคมผลกระทบต่อเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับกำลังซื้อต่าง ๆ และการจับจ่ายใช้สอยก็ต้องลดลงทำให้เกิดปัญหากระทบด้านคุณภาพชีวิต การใช้แรงงานเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราและโอกาสที่จะมีปัญหาเกี่ยวกับแรงงานกรีดยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งปัจจุบันคนที่เป็นตัวหลักในการทำอาชีพเริ่มจะหมดไป อีกทั้งคนสืบทอดจะไม่ค่อยมีทักษะในการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพารา และด้านเทคโนโลยีปัจจุบันเกษตรกรชาวสวนยางพาราใช้เทคโนโลยีในระบบการผลิตแบบดั้งเดิม อีกทั้งกรอบในการเข้าถึงเทคโนโลยีของเกษตรกรชาวสวนยางพาราเข้าถึงได้ยากโดยเงื่อนไขความเป็นสถาบันปีกแผ่นของเกษตรกรที่จะต้องมีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก ทำให้เทคโนโลยีในการผลิตค่อนข้างมีน้อยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้นผลกระทบที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกษตรกรชาวสวนยางพาราจะต้องมีการปรับตัวและรับมือให้เท่าทันกับสภาวะที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จะทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราจะอยู่ได้แบบมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

3. ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่าปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวนและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ปัญหาราคายางพาราลดลงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา และการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากราคายางพาราลดลง ผลการศึกษาพบว่า

3.1 ปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวนและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวนและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในระดับพื้นที่ต้องอ้างอิงในระดับประเทศ ค่าของเงินที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ค้าขายกับภาวะเศรษฐกิจโลก และราคาน้ำมันมาจากพ่อค้าในประเทศอ้างจากสิ่งที่ส่งออกไป พบว่า ปัจจัยในด้านราคาเกี่ยวข้องกับอุปสงค์ อุปทานและผลิตมากเกินไปความต้องการซื้อน้อยลงการบริโภคน้อยลงทำให้ราคาลดลงเป็นหลัก รัฐบาลได้สนับสนุนโครงการพัฒนาอาชีพเสริมเกษตรกรรายย่อยทำให้ลดพื้นที่ปลูกยางพาราโดยการลดอย่างถาวรโดยการปลูกพืชอย่างอื่นมีประมาณ 150,000 ไร่ ทำได้ประมาณ 90,000 ไร่ต่อเดือน ปัญหาจากไม่ได้มีการควบคุมพื้นที่ในการกรีดยางพาราที่ผ่านมาส่งเสริมแต่การปลูกโดยไม่ได้ควบคุมพื้นที่ เมื่อมีการปลูกเสร็จก็เริ่มจะให้โค่นยางพาราทิ้ง

อีกทั้งปัญหาเศรษฐกิจโลกที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาผลผลิตที่ยังไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อราคายาง เช่น ประชากรโลกมากขึ้น การใช้ยางพาราก็มากขึ้น เป็นต้น โดยยางพาราเกี่ยวข้องกับทุกสัดส่วนทุกมิติ การเติบโตทางเศรษฐกิจเกี่ยวข้องกับกำลังซื้อถ้าเศรษฐกิจดีเกษตรกรก็จับจ่ายใช้สอยกันมากขึ้น เช่น การซื้อรถยนต์แต่ตอนนี้การซื้อลดลงการเติบโตของอุตสาหกรรมยานยนต์ลดลง และที่สำคัญก็คือการสต็อกยางพาราเกี่ยวข้องกับบริษัทที่เร่งซื้อที่จะชะลอซื้อ เพราะมีการขยายพื้นที่ปลูกยางพารามากขึ้นและไม่เดือดร้อนในการรับซื้อยาง ก็จะต้องราคาได้ซึ่งถ้าจะขายก็ต้องลดราคา นโยบายภาครัฐก็ส่งผลเกี่ยวข้องกับพื้นที่ปลูก ถ้าปลูกมาก ยางพาราในพื้นที่ก็จะเพิ่มขึ้น เรื่องของฤดูกาล สภาพอากาศ และภัยธรรมชาติ เรื่องนี้เห็นได้ชัดในปี พ.ศ. 2559 ที่เกิดน้ำท่วมทำให้ราคายางพาราสูงขึ้นที่ 80 บาทถึง 90 บาทต่อกิโลกรัม จากราคายางพาราที่ 60 บาทถึง 70 บาทต่อกิโลกรัม เป็นเหตุที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันทำให้เกษตรกรรีบซื้อยางพาราคิดว่าจะดีมาตลอดแต่ราคายางพาราก็ลดลง การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์หรือสินค้าใหม่ ๆ เกี่ยวกับยางพารา ราคาน้ำมันดิบซึ่งใช้ยางเทียมในการผลิต แต่ที่สำคัญก็คือประเทศผู้ซื้ออย่างประเทศจีน โดยจะแก้ปัญหาโดยการปลูกยางพาราเองในพื้นที่ในประเทศที่เป็นบริวารต่าง ๆ และประเทศอื่นที่มีการลงทุนร่วมซึ่งจะดีกว่า การบริหารจัดการของประเทศจีนจะมีความเก่งและละเอียด ประเด็นเกี่ยวกับราคาไม้ยางพาราลดลงทำให้เกษตรกรโค่นมากขึ้นก็จะรีบก้อนไม้ยางพารามากขึ้น แต่ถ้าราคายางพาราลดลงเกษตรกรก็จะโค่นยึดอายุไป 10 ปีข้างหน้า และการใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนจากการยางแห่งประเทศไทยจะช่วยบริหารจัดการของเกษตรกรและของประเทศ การเป็นคู่ค้าในระหว่างประเทศเรายังไม่มีคู่ค้าที่เป็นอย่างถาวร ความร่วมมือของประเทศผู้ผลิตและวันนี้ยังทำได้ในเฉพาะบางส่วน หลายประเทศไม่ยอมให้ความร่วมมือทำให้การร่วมมือตรงนี้ไม่ไปถึงขั้นโอเปก พยายามรวมกลุ่มแต่ยังไม่แข็งแรง การเคลื่อนย้ายแรงงานก็ทิ้งร้างกันเยอะ สินค้าทดแทนหรือพืชทดแทนหรืออาจจะไปใช้สินค้าอย่างอื่นแทน (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล และอับดุลเลาะ บือโต, 2561)

นอกจากนี้ปริมาณยางพารามากหรือล้นเกินนี้เกิดจากปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวนหรือลดลงปัจจัยแรก คือเกิดจากพฤติกรรมการผลิตเบื้องต้น ซึ่งมีการเปลี่ยนพฤติกรรมในการผลิตยางพาราจากที่ทำยางแผ่นซึ่งการทำยางแผ่นสามารถเก็บไว้ได้ 15 วันหรือ 1 เดือนทำให้ปริมาณยางพาราที่ส่งไปสู่ตลาดไม่ชัดเจนเกษตรกรสามารถเก็บอย่างไว้ได้ก่อนที่จะขาย 15 วันหรือ 1 เดือนทำให้ การคาดการณ์ปริมาณยางพารา โรงงานต้องมีการสต็อกเผื่อขาด แต่ในปัจจุบันเกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการผลิตยางเบื้องต้นเป็นยางก้อนถ้วยหรือน้ำยางสดซึ่งต้องขายทุกวันทำให้การประเมินสถานการณ์ในเรื่องสต็อกยางพาราของบริษัทสามารถทำได้ง่ายกว่าเพราะทราบถึงผลผลิตและสามารถซื้อเก็บตั้งไว้ได้จะเป็นตัวกำหนดในเรื่องของราคาและในหลาย ๆ ตัว ซึ่งพฤติกรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการผลิตยางกันถ้วย 80 เปอร์เซ็นต์ น้ำยาง 19 เปอร์เซ็นต์ น้ำยางแผ่นอยู่ประมาณ 1 - 2 เปอร์เซ็นต์ ทำให้พฤติกรรมในการเก็บไม่เหมือนเดิมจะต้องเก็บทุกวันจากที่เคยสต็อก

15 วันหรือ 1 เดือนแล้วขาย ในการกำหนดราคาทำให้บริษัทกำหนดได้ง่ายขึ้นในการรับซื้อ ปัจจัยที่สองก็คือ ในเรื่องของการซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งมีการซื้อขายในตลาดล่วงหน้าก่อนที่จะส่งมอบใน 6 เดือน 3 เดือนซึ่งตรงนั้นเป็นปัจจัยผลผลิตที่ทำให้ราคาลดลงเพราะมีการซื้อขายอยู่แล้วในสัญญา เช่นวันนี้มีการส่งมอบของวันนี้ก็ทำสัญญาล่วงหน้าไว้แล้ว ตั้งราคาไว้ที่ 60 บาท 40 บาทซึ่ง ณ ตอนนี้อยู่ต่ำกว่า 40 บาท ถึงจะได้กำไร ในด้านราคาฤดูกาลก็มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ภาวะและดูการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของดิน ฟ้า อากาศ เช่น ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ฝนค่อนข้างจะชุกทำให้การกรีดยางลดน้อยลงและทำให้ปริมาณน้ำยางพาราลดน้อยลงในการเข้าสู่ตลาด และปัจจุบันยางพาราเป็นพืชการเมืองมีการเล่นราคาในการซื้อขายทำให้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา ทางเศรษฐกิจโลกไม่ขยายและไม่เติบโต เมื่อ 5 ปีที่แล้วมีการขยายเศรษฐกิจที่สูง เช่นอุตสาหกรรมรถยนต์มีการขยายสูงเกี่ยวกับในเรื่องของล้ออุปกรณ์ที่ใช้สูงขึ้น ซึ่ง ณ ปัจจุบันเศรษฐกิจเริ่มทรุด ในส่วนนี้ก็เริ่มลดน้อยลงด้วย เป็นต้น อีกทั้งหลาย ๆ ประเทศได้เพิ่มการพื้นที่ปลูกยางพารามากขึ้น ซึ่งใน 10 ปีที่แล้วมีการมองว่ายางพารามีราคาดีหลายประเทศจึงสนับสนุนให้ปลูกยางพาราเพิ่มผลผลิตมากขึ้น ทำให้ผลผลิตและปริมาณการใช้ไม่มีการเหลื่อมล้ำกันมาก เพียงแต่แต่ละประเทศเริ่มกรีดยางพารากันหมดทำให้หลายๆประเทศมีการสต็อกและมีการซื้อขาย เช่น จีนที่เป็นผู้บริโภครายใหญ่มีการลงทุนนอกประเทศ ไปอุดหนุนในเรื่องของการปลูกและการสร้างสวน เป็นต้น ผลผลิตที่จากเดิมที่มีปริมาณการใช้อยู่ประมาณ 100 ผลิตภัณฑ์ 70 แต่ตอนนี้ผลิต 100 และใช้ 100 ทำให้สมดุลกันเกินไป วัตถุประสงค์กับผลผลิต ดังนั้นต้องมีการลดในประเทศไทยต้องมีการเพิ่มการแปรรูปให้มากขึ้น จึงจะเพิ่มราคายางพาราได้ และในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องมีโรงงานในการแปรรูปให้มากขึ้นเป็นจุดเริ่มต้นให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งโลกในปัจจุบันเป็นโลกที่ไร้พรมแดนมีมาตรการในการกำหนดด้านการค้า มีการกีดกันด้านการค้า และใช้มาตรฐานต่าง ๆ กำหนด เช่น มาตรฐานเกี่ยวกับ QC เกี่ยวกับไม้เกี่ยวกับน้ำยาง เป็นต้น ซึ่งผู้บริโภคมพยายามสร้างมาตรฐานเพื่อเป็นการกลั่นผลผลิตหรือการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มาจากยางพาราซึ่งส่งผลด้านราคาและเศรษฐกิจ (สัมภาษณ์, ประสาท ตีร์รัตน์, 2561)

นอกจากนี้ปัจจัยที่ทำให้ผลผลิตยางพาราลดลงมีดังนี้ ส่วนแรก ประเทศอาเซียนยางพาราส่งออกพร้อมกันกับประเทศไทยทำให้ผลผลิตมีมากซึ่งประกอบกับการใช้ยางพาราในโลกใช้ 4,600,000 กว่าตัน ใช้ทั้งหมดประเทศไทยมากกว่าทุกประเทศซึ่งทำให้ไม่มีการบริหารจัดการในประเทศที่ดีทำให้ส่งผลกระทบต่อ (1) ไม่มีการบริหารจัดการที่ดีซึ่งการบริหารการอยู่ที่พ่อค้าคนกลาง (2) เกษตรกรรวมกลุ่มกันไม่ได้ (3) การส่งเสริมภาครัฐตั้งแต่สถาบันการเงินมีปัญหาเพราะเกษตรกรเริ่มในหุ้นมีน้อยซึ่งจำเป็นต้องใช้เป็นอย่างมาก (4) การผลิตไม่ได้รับมาตรฐานเพราะไม่มีการส่งเสริม (5) การเมืองก็เป็นปัจจัยหนึ่ง (6) ราคาน้ำมันดิบก็มีผลเพราะยางมะตอย การซื้อขายมะตอยมาทำมีผลต่อราคายางพารา และ (7) ยางสังเคราะห์ ซึ่งนำมาทดแทนยางพาราแต่ไม่ได้ 100

เปอร์เซ็นต์ ถ้าน้ำมันแพงอย่างสิ้นเคราะห์ก็แพงและราคาขายพาราาก็ลดลง ซึ่งถ้ารัฐบาลสามารถนำ
 ราคายางพาราไปทำถนนได้ราคายางพาราอาจจะสูงขึ้น เพราะถนนแต่ละ 1 กิโลเมตรจะใช้เป็นดินแต่ไม่
 สามารถทำได้ และส่วนที่สองระบบเศรษฐกิจที่ไม่ดีเพราะระบบการเมืองยังไม่เสถียรมีการ
 เปลี่ยนแปลงผู้นำบ่อยทำให้ราคายางพาราลดลงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก เช่น ลูกเรียน
 หนังสือก็ต้องลาออก คนที่ซื้อรถมาใหม่ก็ถูกยึดเป็นต้นทำให้คุณภาพชีวิตแย่ง เป็นต้น ในปัจจุบัน
 ภาคใต้เศรษฐกิจหรือสิ่งเกี่ยวกับการค้าขายเกิดผลกระทบทั้งหมดกลายเป็นลูกโซ่ คนที่ทำอาชีพเสริมมี
 น้อยมากซึ่งรัฐบาลให้การยางแห่งประเทศไทยส่งเสริมอาชีพให้แก่เกษตรกรในสัญญาจากพืชเชิงเดี่ยว
 อย่างน้อยต้องปลูกพืชผักชนิดอื่นแซมเอาไว้ใช้ในครัวเรือนถึงวิธีการแก้ปัญหาในสภาวะราคายางพารา
 ลดลง ซึ่งปัจจัยในระดับพื้นที่มาจากการกำหนดราคาของผู้ซื้อเป็นหลัก โดยผู้ซื้อกำหนดราคาที่เป็นผล
 มาจากเศรษฐกิจภาพรวมของโลกภูมิภาคแต่ในระดับเกษตรกร มาจากพ่อค้ากำหนดราคาเป็นหลัก ผู้
 ซื้อกำหนดมา เช่น เดือนนี้ อาทิตย์นี้ วันนี้ เป็นต้น เชื่อมโยงราคาทองคำราคาน้ำมันดิบ เศรษฐกิจโลก
 ส่งทอดกันไปส่งผลต่อผู้บริโภค พื้นที่ก็แค่ตัวชี้วัดกำหนดตัวเกษตรกร (สัมภาษณ์, คารม คงยก,
 ประยงค์ จินดา และทรงวุฒิ ดำรงกุล, 2561)

3.2 ปัญหาราคายางพาราลดลงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางในสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาราคายางพาราลดลงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัด
 ชายแดนภาคใต้ในเรื่องคุณภาพชีวิตและรายได้ที่ลดลงในครัวเรือน พบว่า ปัญหาราคายางพาราผัน
 ผวนส่งผลกระทบต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้เกษตรกรมีรายได้น้อย คุณภาพชีวิตแย่ง
 ขาดรายได้ในการจุนเจือครอบครัว จากเมื่อก่อนได้เงินวันละ 2,000 บาท แต่ปัจจุบันได้วันละ 200
 บาท ซึ่งราคายาง ณ ปัจจุบันอยู่ที่ 34 บาทต่อกิโลกรัม ถ้าราคายางพารา 70 บาทต่อกิโลกรัม จะทำ
 ให้เกษตรกรอยู่ได้ เพราะต้นทุนการผลิตตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิตต้นทุนอยู่ที่ 68 บาท ซึ่ง
 ตอนนี้อยู่ปัจจุบันอยู่ที่ 34 บาท ทำให้การผลิตขาดทุนทุกวันและเกษตรกรไม่สามารถอยู่ได้แต่ต้องอยู่
 เพื่ออาชีพ เพราะยางพาราถือว่าเป็นเศรษฐกิจของประเทศ (สัมภาษณ์, ประยงค์ จินดา, 2561)

ทั้งนี้ปัญหาเกษตรกรขาดรายได้เป็นปัญหาหลักทำให้ขาดสภาพคล่องไม่ได้รับความ
 สะดวก โดยมาจากการสังเกตภาพรวมการใช้ชีวิตที่มีผลกระทบทำให้บุตรหลานไม่ได้เรียนหนังสือ
 ปัจจุบันการศึกษาต่อก็ลดลง การใช้จ่ายในครัวเรือนก็ไม่คล่องตัว การใช้เครื่องอุปโภคบริโภคไม่
 สะดวกสบาย ซึ่งราคายางพาราลดลงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดน
 ภาคใต้มีผลกระทบเป็นอย่างมากกระทบถึงความเป็นอยู่คุณภาพชีวิตของเกษตรกรตั้งแต่ราคายาง
 ลดลง ทำให้ร้านค้าในหลาย ๆ ร้านปิดตัวลงเนื่องจากขายสินค้าไม่ได้ และเกษตรกรไม่มีเงินในการใช้
 จ่ายโดยเกษตรกรจะเก็บและออมไว้เพื่อใช้ในยามที่เดือดร้อนและจำเป็น เมื่อเทียบกับตอนที่ราคา
 ยางพาราสูงขึ้นเกษตรกร จะออกมาใช้จ่าย การอย่างมากการตลาดจะขายสินค้าดีเป็นอย่างมากแต่

เมื่อราคายางพาราตกลงสินค้าอย่างอื่นก็จะมีผลตกกระทบไปด้วย อีกทั้งความตึกคักก็ลดน้อยลงและจิตใจห่อเหี่ยวหมดกำลังใจ (สัมภาษณ์, คารม คงยก, ภาสกร ปาละวัล และอับดุลเลาะ บือโต, 2561)

นอกจากนี้ปัญหาด้านราคายางพาราส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็นพื้นฐานอย่างรุนแรง และเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีการวางแผนในการใช้จ่าย ไม่รอบคอบ เช่น ตอนที่ยังราคาสูงเราใช้จ่ายเกินกำลัง ทำให้ไม่มีเงินเก็บและไม่มีเงินออม มีแต่ยอดหนี้ล้นหน้า และหลังจากยางพาราเริ่มมีราคาลดน้อยลงก็ส่งผลกระทบและส่งผลเดือดร้อนแก่ตัวเกษตรกรเป็นอย่างมาก ดังนั้นเกษตรกร ใช้ชีวิตแบบไม่ระมัดระวัง ขาดหลักการวางแผนเป็นผลกระทบโดยตรง และเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนมากเป็นเกษตรกรรายย่อย ปริมาณผลผลิตไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงดูครอบครัวทำให้ต้องหารายได้เสริมจากอาชีพอื่นและจากงานอื่น ซึ่งเกษตรกรต้องมีการปรับตัวโดยการทำอาชีพเสริมและใช้เวลาที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์โดยไม่พึ่งยางพาราเพียงอย่างเดียว (สัมภาษณ์, ประสาท ตรีรัตน์, 2561)

3.3 ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยาง

ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางเป็นผลทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราเกิดความหวาดกลัวในการประกอบอาชีพ พบว่าปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระยะแรกเกิดโรควิตกกังวลจะส่งผลกระทบอยู่บ้างในช่วงที่ไม่เข้าใจกันในช่วงที่ออกไป เช่น ไม่สามารถกีดยางพาราได้ในวันนี้จะทำให้เกิดภัยอันตรายแต่เกษตรกรมีหวาดหวั่นบ้างเล็กน้อย ซึ่งสถานการณ์ก็ไม่ได้เกิดผลกระทบอาจจะมีการเปลี่ยนวิถีการทำอาชีพบ้างในการเก็บเกี่ยวผลผลิตอาจจะปรับเปลี่ยนเวลาไป จากที่เคยปกติกรีดยางพาราตอนตี 2 ถึงตี 4 อาจจะปรับเปลี่ยนมากรีดยางพาราตอนเช้าต้องเปลี่ยนเวลากกรีดยางพาราทำให้กระบวนการผลิตจะต้องต้องจ้างผู้เก็บเกี่ยวและเพิ่มต้นทุนในเรื่องของการเก็บเกี่ยวกับค่าขนส่งในเรื่องของการเก็บยางพารา และก่อนหน้านี้ก็มีระเบิดในสวนยางพาราทำให้เกษตรกรผวาและไม่กล้าไปเก็บยางพาราเป็นบางช่วงเวลา และช่วงที่มีการเกิดเหตุการณ์แคในพื้นที่ที่มีผลกระทบโดยตรงเฉพาะพื้นที่เท่านั้น ซึ่งปัญหาความไม่สงบส่งผลกระทบต่อกับตัวเกษตรกรแค่บางพื้นที่ แต่ไม่ได้เป็นปัญหาหลักเป็นบางพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ ซึ่งไม่กล้าออกไปกรีดยางพาราก็มีผลกระทบส่วนน้อยแต่ไม่เป็นปัญหาหลัก ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นห่วงในชีวิตมากกว่าในส่วนนั้นมีความระแวงสงสัยเฉพาะบางพื้นที่ (สัมภาษณ์, คารม คงยก, ภาสกร ปาละวัล และอับดุลเลาะ บือโต, 2561) และบางรายเกษตรกรยางพาราไม่กล้ากรีดยางพารา เช่น วันศุกร์ห้ามออกไปกรีดยางเกษตรกรก็หยุดการกรีดยางทำให้ส่งผลต่อรายได้ ในช่วงกลางคืนก็ต้องทำเป็นยางก้อนถ้วยจากที่ทำเป็นน้ำยางในช่วงกลางคืนก็กลายเป็นช่วงกลางวันทำให้ส่งผลกระทบโดยถ้าเป็นขี้ยางราคาจะต่ำกว่าน้ำยางทำให้ส่งผลกระทบต่อตัวเกษตรกร เป็นต้น (สัมภาษณ์, ประสาท ตรีรัตน์ และทรงวุฒิ ดำรงกุล, 2561)

3.4 การปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากราคายางพาราลดลง

การปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากราคายางพาราลดลงเพื่อให้สามารถดำรงอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราได้แบบยั่งยืน พบว่า การปรับตัวในสภาวะที่ราคายางพาราลงเกษตรกรต้องปรับตัวเองโดยการลดค่าใช้จ่ายลง ในส่วนของการถ่ายทอดและส่งเสริมฝึกอบรมให้มีความรู้ในการลดต้นทุนในการประกอบอาชีพ เช่น การใช้ปุ๋ยผสมแนะนำการกรีดยางพาราที่ต้องเข้มข้น การกรีดยางพาราให้ถูกวิธี เป็นต้น เกษตรกรต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมาก ซึ่งตอนภาวะที่ยางพารามีราคาสูงเกษตรกรใช้ชีวิตอย่างสะดวกสบาย การจับจ่ายใช้สอยคล่องตัว การอุปโภคบริโภคกว้างขวางแต่เมื่อราคายางพาราลดลงเกษตรกรใช้ชีวิตอย่างระมัดระวังมากขึ้น (สัมภาษณ์, คารม คงยก, 2561) และหาทางเลือกอื่นมากขึ้น และทำอาชีพเสริมในครอบครัวพยายามปลูกพืชอย่างอื่นทดแทน ในการส่งเสริมของการยางแห่งประเทศไทยมีการสนับสนุนให้ปลูกพืชต่างๆ เช่น ใช้พันธุ์ต้นไม้เหลียง เพาะเมล็ดพันธุ์ทำให้มีรายได้เสริม ปลูกสับปะรด เป็นต้น เกษตรกรส่วนใหญ่ก็มาสมัครฝึกอาชีพเสริมกันเยอะอบรมเพื่อเปลี่ยนอาชีพ เกษตรกรก็อยู่อย่างเดิมโดยใช้วิถีชีวิตแบบเดิมจะไม่ค่อยจะออกมาจับจ่ายใช้สอย ลดกิจกรรมลง เกษตรกรที่เขามีความขยันความคิดความอ่านก็จะพยายามหาพืชอย่างอื่นมาปลูกทดแทน เช่น อกุ่นในพื้นที่จังหวัดเบตง ในบางพื้นที่ก็ปลูกเมล่อน มีการปลูกสับปะรดเป็นอาชีพเสริม ปลูกทุเรียนมากขึ้น เป็นต้น (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล และทรงวุฒิ ดำรงกุล, 2561)

ทั้งนี้ยังพบว่า เกษตรกรต้องมีการปรับตัวคือ (1) มีความขยันเพิ่มขึ้น (2) มีการปรับตัวและทำใจได้ (3) เริ่มเรียนรู้ตัวเอง และ(4) ทำอาชีพเสริม ซึ่งในรอบ 2 ปีที่ผ่านมาเกษตรกรมีการปรับตัวมากขึ้น แต่ถึงมีการปรับตัวมากก็ยังไม่ลงตัวกับภาระที่ทำได้เมื่อก่อนหน้าภาระที่มากเกินไปและในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความอุดมสมบูรณ์ในทางทรัพยากรความกระตือรือร้นทำให้ไม่สามารถสู้ที่อื่นได้ แต่คนในพื้นที่ไม่มีการบริหารจัดการที่ดีทำให้อัตราความรวดเร็วในการปรับตัวล่าช้า ดังนั้นเกษตรกรต้องมีการปรับตัวทุกมิติและอยู่ให้ได้ (สัมภาษณ์, ประสาท ตรีรัตน์, 2561)

นอกจากนี้การปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมากเพื่อให้อยู่รอด ซึ่งข้อดีของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือเกษตรกรส่วนใหญ่เกษตรกร 80 เปอร์เซ็นต์ เป็นศาสนาอิสลามซึ่งในศาสนาอิสลามสอนให้รู้จักคำว่าพอเพียงถึงจะอยู่ได้ โดยเปลี่ยนวิธีการค่าใช้จ่ายมีการประหยัดมากขึ้นในการปรับตัวส่วนนี้ (สัมภาษณ์, อับดุลเลาะ ปือโต, 2561)

ดังนั้นกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวนและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องในการเคลื่อนไหวของราคายางพาราสอดคล้องกับสถานการณ์ทาง

เศรษฐกิจเป็นสำคัญส่งผลต่ออุปสงค์อุปทานและผลผลิตมากเกินต่อความต้องการซื้อน้อยลง การสต็อกยางพารามีปริมาณสูงขึ้นและแนวโน้มในอนาคตก็ยังคงเพิ่มขึ้นทำให้ผู้ใช้ยางของโลกชะลอการซื้อเพื่อรอราคาในอนาคตการที่ปริมาณสต็อกยางพาราเพิ่มขึ้นทั้งในและต่างประเทศถือเป็นปัจจัยลบที่ส่งผลต่อราคายางพาราไทย การขยายพื้นที่เพาะปลูกยางพาราจะทำให้ผลผลิตล้นตลาดและกดดันให้ราคายางพาราไม่สามารถปรับตัวสูงขึ้นได้ ฤดูกาลและความผิดปกติของสภาพอากาศเป็นอุปสรรคต่อการกรีดยางพาราส่งผลกระทบต่อผลผลิตและราคายางพาราด้วย ราคาน้ำมันดิบ การโค่นต้นยางพาราเพิ่มขึ้น การเคลื่อนย้ายแรงงาน และมาตรการของรัฐบาลในช่วงที่ราคายางพาราลดลงทำให้เกษตรกรชาวสวนยางได้รับความเดือดร้อน รัฐบาลจึงมีนโยบายแทรกแซงพยุงราคายางพารา แต่ราคายังไม่เพิ่มสูงขึ้นมากนัก

ปัญหาราคายางตกต่ำส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐานและคุณภาพชีวิต ขาดรายได้ในการจุนเจือครอบครัว เนื่องจากเกษตรกรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีการวางแผนในการใช้จ่าย

อีกทั้งปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางพาราแค่เฉพาะบางพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ แต่ไม่ได้เป็นปัญหาหลัก ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นห่วงในชีวิตและส่งผลต่อพฤติกรรมเก็บเกี่ยวที่ต้องเปลี่ยนช่วงเวลาในการกรีดยางพารา ดังนั้นการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากราคายางพาราลดลงเกษตรกรต้องปรับตัวเองโดยใช้จ่ายอย่างประหยัด มีการลดต้นทุน และประกอบอาชีพเสริมโดยการปลูกพืชอย่างอื่นทดแทน ซึ่งเกษตรกรชาวสวนยางพาราต้องมีการปรับตัวและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นอย่างมากเพื่อให้อยู่รอดและอยู่ได้อย่างยั่งยืน

ตาราง 13 สรุปปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาที่ส่งผลกระทบ	ผลการวิเคราะห์
1. ปัจจัยที่ทำให้ราคายางพารามีความผันผวน และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง	- สถานการณ์ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ - ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ขั้นพื้นฐาน
2. ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางพารา	เฉพาะบางพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์
3. การปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากราคายางพาราลดลง	- ต้องมีการลดต้นทุน - ประกอบอาชีพเสริมอย่างอื่นทดแทน

ส่วนที่ 3 การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. การปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่าการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตลาด ด้านการลดต้นทุน ด้านการมีอาชีพเสริม และด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ ผลการศึกษาพบว่า

1.1 ด้านการตลาด

การตลาดถือเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างหนึ่งของเกษตรกรชาวสวนยางเพื่อให้การบริหารจัดการที่ตรงกับความต้องการของตลาดยางพารา พบว่า ในด้านการตลาดเกี่ยวข้องกับประชากรโลก และเศรษฐกิจ มุมมองในอนาคตยางพารายังขาดแคลนมาก เพราะประชากรมากขึ้นและเศรษฐกิจโลกก็เพิ่มขึ้น เช่น ประเทศอินเดียใช้รถเพิ่มขึ้นซัก 10 ถึง 20 เปอร์เซนต์ ก็ยังไม่เพียงพอถ้าผู้นำยางพาราไปใช้ทำถนนทั้งหมดยางพาราก็จะไม่เพียงพอ เป็นต้น ซึ่งเป็นวัฏจักรมีขึ้นมีลงของเกษตรกร ถึงแม้จะยังเป็นที่ต้องการของโลกอยู่อาจจะมีปัจจัยลดบ้าง เช่น การทำยางรถยนต์ต่าง ๆ ก็จะลดลง สินค้าคู่แข่งก็พยายามโจมตี เป็นต้น แต่ในอนาคตการใช้ยางพาราจะเป็นในรูปแบบของน้ำยางข้นมากขึ้น ส่วนยางแห้งก็จะลดลง เพราะน้ำยางข้นเป็นสินค้าที่คุณภาพดีและนำไปประกอบเป็นผลิตภัณฑ์เป็นหลากหลายกว่ายางแห้ง และเกษตรกรอาจจะต้องปรับในรูปแบบของผลผลิตอาจจะไม่ขายในรูปแบบของน้ำยางสดอย่างเดียวอาจปรับการแปรรูปในรูปแบบของสถาบัน (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล และประสาธ ตรีรัตน์, 2561)

อีกทั้งเกษตรกรต้องมีการรวมกลุ่มกันให้มากกว่านี้ เพื่อให้มีการต่อรองในเรื่องของราคา น้ำยาง หรือผลิตภัณฑ์ชั้นปลายน้ำ ถ้าต่างคนต่างขายจะทำให้ไปไม่รอด เพราะสินค้าขนส่งไปแบบล็อตใหญ่ ๆ ซึ่งการตลาดถ้ามีศักยภาพเพียงพอก็จะมีผลิตภัณฑ์ในระดับอำเภอหรือจังหวัด และจะมีผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ เช่น หมอน ถูมือ เป็นต้น ที่มีในพื้นที่ที่เหมาะสมก็ต้องรวมตัวกันเพื่อคิดค้นหรือทำผลิตภัณฑ์ที่มีความจำเป็นในชีวิตประจำวันอาจจะยากแต่พยายามปรับเปลี่ยนเพื่อให้เกิดการรวมตัวกันดำเนินการอาชีพเป็นกลุ่มและไปในทิศทางเกษตรแปลงใหญ่ตามที่รัฐบาลมีนโยบาย (สัมภาษณ์, ประยงค์ จินดา และคารม คงยก, 2561)

นอกจากการตลาดในปัจจุบันเริ่มแยกลง เกษตรกรต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการให้มีรายได้สูงขึ้น เพราะราคายางพาราลดลงและพื้นที่เท่าเดิม เช่น มีพื้นที่ปลูกยางพาราอยู่ 20 เปอร์เซนต์ 10 ไร่ ต้องมีการปลูกพืชอย่างอื่นแซมให้มีรายได้เสริมมากขึ้น เช่น เสริมด้วยกล้วย จะมีการเลี้ยงปลา ผัก กูดเสริมในสวนยางพารา เป็นต้น สามารถสร้างรายได้เสริมและนำผักเหล่านี้ไปขายในตลาดได้ โดยอย่าคาดหวังในราคายางพาราให้สูงเพียงอย่างเดียว เพราะอนาคตคาดหวังไม่ได้และจะทำให้เกษตรกรเดือดร้อน (สัมภาษณ์, อับดุลเลาะ บือโต, 2561)

1.2 ด้านการลดต้นทุน

การลดต้นทุน คือมูลค่าของทรัพยากรที่สูญหายไปเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง ซึ่งมูลค่านั้นจะต้องวัดได้เป็นเงินตรา ต้นทุนที่เกิดขึ้นนี้อาจจะให้ประโยชน์ในปัจจุบันหรือในอนาคตก็ได้ พบว่า การลดต้นทุนต้องให้ความสำคัญของการลดต้นทุนรายแปลงหรือเกษตรกรรายตัวที่มีสวนยางพาราเป็นของตัวเอง สิ่งที่ต้องทำคือ บางสิ่งบางอย่างต้องให้ความสนใจ เช่น การให้ปุ๋ย เรียนรู้วิธีการต่าง ๆ ทำปุ๋ยใช้เอง มีการปรับเปลี่ยนการใช้ปุ๋ยโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ มีแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น ส่วนใหญ่จะใช้ปุ๋ยเคมีจะมีต้นทุนตลอดนำเข้าราคาแพง อาจจะทำปุ๋ยอย่างอื่นเสริมหรือทำปุ๋ยใช้เอง ซึ่งการลดต้นทุนสามารถทำได้หลากหลาย ลดต้นทุนการผลิต ทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ มีนโยบายเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ โดยเครือข่ายอยากให้ภาครัฐให้ทุนแก่เกษตรกรเป็นการส่งเสริมลักษณะกู่ระยะยาวดอกเบี๋ยต่ำหรือไม่มีดอกเบี๋ยก็จะมีดีแต่ไม่ได้หมายความว่า ให้เงินไปเลย ต้องให้เกษตรกรมีความรับผิดชอบตัวเองใน ส่วนเงินที่กู้ไปเพื่อส่งเสริมให้กับอาชีพเสริม ซึ่งในการลดพื้นที่ในอนาคตก็คงจะลดลงไปอีกแต่จะต้องมีการวางแผนว่าจะลดในระดับใดที่จะเหมาะสม ถ้าลดลงมากก็จะเกิดปัญหาทางพาราขาดแคลน ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลได้จัดทำแผนระยะมัตระวังให้ลดต้นยางพาราโดยการให้เหลือ 40 ต้นต่อไร่ ซึ่งเมื่อก่อนก่อนเป็น 80 ต้น มีการวางแผนไว้พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมในการปลูกยางพาราควรปลูกพืชอย่างอื่นในที่ลุ่มหรือที่นาที่ให้มูลค่าดีกว่า อีกทั้งจะต้องรวมกันเป็นกลุ่มก่อนที่จะพัฒนาสวนยางพาราลดต้นทุนในการดูแลสวนยางพาราเรียกว่ามีการบริหารจัดการสวนยางพาราเป็นระบบเพื่อมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนได้ (สัมภาษณ์, คารม คงยก, ภาสกร ปาละวัล, อับดุลเลาะ ปือโต และทรงวุฒิ ดำรงกุล, 2561)

นอกจากนี้จะต้องมีลดต้นทุนในบางเรื่อง เช่น แรงงานซึ่งสามารถใช้แรงงานในครัวเรือนได้ก็ควรใช้ ไม่จำเป็นต้องมีการจ้าง ในเรื่องปัจจัยของปุ๋ย ต้องมีวิธีการปรับโดยจากที่เคยใช้ปุ๋ยสำเร็จก็เริ่มเปลี่ยนเป็นใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยผสมเอง เพื่อที่จะลดต้นทุน ให้สหกรณ์ผลิตปุ๋ยเองเป็นปุ๋ยผสมหรือปุ๋ยสั่งตัดซึ่งจะได้ราคาต่ำกว่า ปุ๋ยสั่งตัดคือ เช่น พื้นที่ปลูกมี 20 ไร่ ก็เอาดินที่ตรงนั้นไปเช็คดูก่อน ว่าขาดแร่ธาตุตัวใดเพราะธาตุบางตัวในพื้นที่บางที่จะมีอยู่แล้ว จากนั้นเอาดินไปให้กรมพัฒนาที่ดินตรวจสอบว่าขาดสารอาหารอะไรบ้างก็เพิ่มสารอาหารตัวนั้นเพิ่มขึ้น และจะได้ราคาถูกทำให้เกษตรกรลดต้นทุนได้มากขึ้น เป็นต้น ในเรื่องของการอบรมเกษตรกรชาวสวนยางพาราการใช้ปุ๋ยและการวิเคราะห์ดิน การกรีดยางพารา การปลูกพืชแซม การสร้างอาชีพเสริม ส่วนใหญ่เกษตรกรได้นำไปปรับใช้ และเริ่มทำเป็นอาชีพเสริมอย่างจริงจัง เป็นต้น

อีกทั้งโดยปกติแล้วพฤติกรรมการทำงานของเกษตรกรในช่วง 30 ปีที่แล้วจะปลูกยางพาราเป็นพืชเชิงเดี่ยวมาตลอด ทำให้ไม่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปประกอบอาชีพเสริมมีน้อย และต้องใช้ระยะเวลาเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามเกษตรกรต้องปรับก็คือใน

เรื่องของแนวคิด โดยการปลูกพืชแซมเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ ให้กับตัวเองและครอบครัว และจะต้องมีการลดต้นทุนในครัวเรือนให้ได้ (สัมภาษณ์, ประยงค์ จินดา และประสาธ ตรีรัตน์, 2561)

1.3 ด้านการมีอาชีพเสริม

การประกอบอาชีพเสริมนอกเหนือจากการประกอบอาชีพหลักนั้นจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว มีการพึ่งตนเองและมีกิน มีใช้ได้เพียงพอ พบว่า การที่จะทำให้มีรายได้เพิ่มต้องมาจากอาชีพเสริม เกษตรกรที่มีที่ดินว่างเปล่าหรือทำสวนยางพาราในช่วงที่ปลูกทดแทนใหม่ในระหว่างยางพารายังไม่เติบโตในช่วง 3 ปีแรกก็ต้องให้ความสำคัญและสนใจในการปลูกพืชแซมหรืออาชีพเสริมปลูกทดแทนให้มากกว่าเป็นการใช้พื้นที่ให้เป็นประโยชน์ โดยการยางแห่งประเทศไทยมีหลักสูตรหรือมีอาชีพเสริม และส่งเสริมให้ปลูกพืชแซมในสวนยางพารา โดยการยางแห่งประเทศไทยก็มีการแจกจ่ายพันธุ์ผักต่าง ๆ ให้เกษตรกร เช่น ผักเหลียง สับปะรด เป็นต้น และกองทุนเปิดโอกาสให้ปลูกพืชแบบผสมผสาน คือ ระยะ 9 x 3 เมตร ในระยะ 9 เมตรใน 4 เมตรครึ่ง ปลูกไม้ยืนต้น เช่น มะพร้าว ทุเรียน เงาะ เป็นต้น จะเป็นหนทางที่จะทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพารามีอาชีพเสริมจะมีทุนสนับสนุนให้กู้ยืมได้ ไม่ว่าจะเป็นอย่างพาราปลูกใหม่หรือยางพาราที่เติบโตแล้วขึ้นทะเบียนกับการยางแห่งประเทศไทยก็ต้องเข้ามาอาศัยแหล่งทุนและเสริมรายได้นอกเหนือจากการปลูกพืช ก็วางแผนทำประมงเลี้ยงสัตว์หรืออาชีพอื่นที่แต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้และหน่วยงานเข้าไปส่งเสริมได้ (สัมภาษณ์, คารม คงยก, ทรงวุฒิ ดำรงกุล, อับดุลละาะ ปือโต และประยงค์ จินดา, 2561)

นอกจากนี้ในปัจจุบันพบว่าอาชีพเสริมเป็นปัญหาคือ เกษตรกรที่มีอาชีพเสริมจะมีพื้นฐานก็จะทำต่อเนื่อง ถ้าทำอาชีพเสริมแบบไม่ต่อเนื่องก็จะไม่เกิดประโยชน์ ซึ่งเกษตรกรที่ทำและประสบความสำเร็จก็มีน้อย เช่น ปลูกสับปะรด ปลูกข้าวไร่ต่าง ๆ ปลูกกล้วย ปลูกมันในยางพารา เป็นต้น เป็นไปตามวัฏจักรอันไหนดีก็มีการปลูกสำหรับเกษตรกรที่ปลูกอยู่แล้ว ถ้าเกษตรกรที่ยังไม่มีการปลูกก็ไปทำอาชีพเสริมตรงนี้ก็ไม่มีประสบการณ์ในการทำและไม่ประสบความสำเร็จ (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล, 2561)

1.4 ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ

เกษตรกรชาวสวนยางพาราในการปรับตัวเพื่อรองรับวิกฤติราคายางพาราตกต่ำโดยการเปลี่ยนแปลงอาชีพการเป็นเกษตรกรชาวสวนยางพารา เพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น พบว่าเกษตรกรที่จะเปลี่ยนแปลงอาชีพก็มีโอกาสเพิ่มมากขึ้น แต่ในทางที่เห็นมีอยู่น้อยมากที่เกษตรกรชาวสวนยางพาราจะเปลี่ยนแปลงอาชีพไป บางคนเปลี่ยนแปลงไปแต่ก็เปลี่ยนไปไม่หมด เช่น บางคนมีสวนยางพาราแปลง สองแปลงก็ไม่ล้มเลิกไปทำอาชีพอื่น เป็นต้น แต่ก็จะเปลี่ยนไปไม่มาก เห็นได้ชัดคือ เปลี่ยนพื้นที่เป็นการสร้างสวนผลไม้ จากเดิมเกษตรกรชาวสวนยางพาราที่โค่นยางพาราแล้วปลูก

สวนผลไม้จะมีอยู่ในสัดส่วนไม่ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ก็ยังมีพฤติกรรมที่ปลูกยางพาราอยู่เป็นหลักอยู่ 90 เปอร์เซ็นต์ ไม่ถึงเลิกปลูกยางพาราไปเลย มีเพียงบางสวนที่ปรับเปลี่ยนอาชีพ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะไม่ส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพแต่ส่งเสริมปลูกพืชเสริมเข้าไป ซึ่งเกษตรกรไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพไปเลยแต่จะเปลี่ยนจากการประกอบอาชีพยางพาราเปลี่ยนเป็นสวนทุเรียน มะพร้าว ปาล์ม และเศรษฐกิจพอเพียง เพราะพื้นที่มีอยู่แล้ว

อีกทั้งปัจจุบันทุกอาชีพมีการแข่งขัน เกษตรกรเลือกเปลี่ยนอาชีพไปเลยมี แต่น้อยมากโดยเงื่อนไข (1) ที่ทำกิน และ(2) มีทางเลือกที่ดีกว่า แต่ก็มีบางส่วนที่ยังทำเกษตรกรชาวสวนยางพาราอยู่ โครงการที่การยางแห่งประเทศไทยส่งเสริมคือ ในเรื่องของการโค่นยางพาราและปลูกพืชอย่างอื่น เช่น ข้าวโพด มะนาว เป็นต้น ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ จะเห็นได้ว่า ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพเพียงแค่บางส่วนแต่น้อยมากไม่ถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เปลี่ยนแปลงอาชีพไปน้อยมากมาจากภูมิประเทศหรือภูมิอากาศที่เอื้อต่อการปลูกยางพารา (สัมภาษณ์, คารม คงยก, อับดุลละาะ บือโต, ประยงค์ จินดา, ทรงวุฒิ ดำรงกุล และประสาธ ตรีรัตน์, 2561)

นอกจากนี้ในยุคปัจจุบัน และในอนาคตที่เห็นได้ชัดเกษตรกรอายุเฉลี่ยสูงขึ้นวัยท้อแท้ไปประกอบอาชีพอย่างอื่นทดแทนอนาคตถ้าไม่ดีขึ้นการประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราก็จะลดลง ทำให้มีปัญหาในแรงงานการทำเกษตรที่ลดน้อยลงในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ความรักในอาชีพการทำสวนยางพาราก็ลดน้อยลง บางทีพ่อแม่ก็ส่งเสียลูกเรียนก็เพื่อทำเพื่อให้ลูกมีงานที่มั่นคง ทำให้การทำเกษตรมีแต่วัยสูงอายุ คนที่ทำเกษตรกรส่วนใหญ่จะต้องมีความรู้มีประสบการณ์มีต้นทุนเพื่อไปต่อยอดได้ ตอนนี้เกษตรกรแรงงานขับเคลื่อนไปอยู่ในภาคอื่นมากขึ้น เกษตรกรที่เป็นรุ่นพ่อแม่ก็ยังทำเกษตรกรอยู่แต่รุ่นทายาทก็จะไปทำอาชีพอย่างอื่น และแรงงานที่ทำงานจะเป็นแรงงานจากภาคอื่นในการทำสวนยางพาราก็อพยพกลับไปทำสวนที่บ้านทำให้สวนยางพารามีการทิ้งร้างอยู่มากและส่วนที่ล้มเหลวไม่มีการดูแลรักษาก็มีอยู่มาก (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล, 2561)

ดังนั้นกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัจจุบันเกษตรกรต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากสถานการณ์ราคายางลดลงเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านการตลาดต้องมีการเรียนรู้หลักการตลาดเพิ่มขึ้น เปลี่ยนแปลงวิธีการให้มีรายได้สูงขึ้น และต้องมีการรวมกลุ่มกันเพื่อส่งออกผลผลิตสามารถที่จะต่อรองราคาที่เป็นธรรม ด้านการลดต้นทุนสามารถทำได้หลากหลาย ลดต้นทุนการผลิต ทำปุ๋ยน้ำชีวภาพ มีนโยบายเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำโดยภาครัฐให้ทุนแก่เกษตรกร จะต้องมีลดต้นทุนในเรื่องของแรงงาน ซึ่งสามารถใช้แรงงานในครัวเรือนได้ไม่จำเป็นต้องมีการจ้าง และการปลูกพืชแซมเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ในครัวเรือน ด้านการมีอาชีพเสริมต้องให้ความสำคัญและสนใจในการปลูกพืชแซมหรือพืชเสริม

ปลูกทดแทนให้มากกว่าเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ และทำประมงเลี้ยงสัตว์หรืออาชีพอื่นที่แต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้ และด้านการเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรมีเพียงบางส่วนที่ปรับเปลี่ยนอาชีพ โดยไม่ส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพแต่ส่งเสริมการปลูกพืชเสริมเข้าไป โยจะเปลี่ยนจากการประกอบอาชีพยางพาราเปลี่ยนเป็นสวนทุเรียน มะพร้าว ปาล์ม และเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเกษตรกรที่เลือกเปลี่ยนอาชีพไปเกิดเงื่อนไข (1) ที่ทำกิน และ(2) มีทางเลือกที่ดีกว่า แต่ก็มีส่วนที่ยังประกอบอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพารา ทั้งนี้เกษตรกรต้องมีการปรับตัวในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการตลาด การลดต้นทุน การมีอาชีพเสริม และการปรับเปลี่ยนอาชีพ ต้องมีการปรับให้ได้อย่างทุกอาชีพไม่ใช่เฉพาะอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราเพียงอย่างเดียว ยิ่งปัจจุบันเป็นโลกไร้พรมแดนการค้าขาย และการกีดกันมีมากขึ้นส่งผลทำให้มีการปรับตัวโดยอัตโนมัติ

3.2 ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในปัจจุบันเพื่อให้อาชีพเกษตรกรชาวสวนยางพาราเกิดความมั่นคงและยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า

ข้อเสนอแนะต้องให้เกษตรกรชาวสวนยางพาราพยายามดำเนินการด้านการตลาด และด้านการขายผลผลิต ดังนี้ (1) ต้องปรับตัวเองโดยการใส่ใจการพัฒนาคุณภาพของผลผลิตให้ได้มาตรฐานให้มีคุณภาพ และ(2) รวมตัวเป็นรูปแบบกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่เป็นนิติบุคคลรวมตัวกันให้เป็นลักษณะกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์เพื่อจะได้นำผลผลิตมารวมกันเพื่อสร้างพลังสร้างเอกภาพในการขายสินค้า ไม่ใช่เป็นรายบุคคลทำให้ไม่สามารถกำหนดราคาได้ ซึ่งต้องคำนึงถึงส่วนมาก 90 กว่าเปอร์เซ็นต์ ยังพึ่งพาหรือดำเนินการอาชีพแบบลำพังไม่ตอบสนองต่อการรวมกลุ่มกัน ในส่วนนี้ทางหน่วยงานรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้าไปเพื่อดำเนินการในทางตลาดอย่างชัดเจนและสร้างตลาดให้ทั่วถึงทุกตำบลที่อยู่ในท้องถิ่นให้มีที่สามารถเป็นตลาดที่เกษตรกรจะสามารถนำผลผลิตเข้ามาและนำไปสู่กระบวนการแปรรูปต่อไป รัฐบาลควรเข้ามาดูแลและส่งเสริมให้มากกว่านี้ ดูแลให้ถึงเกษตรกรอย่างจริงจัง (สัมภาษณ์, คารม คงยก และประยงค์ จินดา, 2561)

ภาพรวมทุกโครงการของรัฐบาลรัฐบาลจะต้องทุ่มเทให้ประสบความสำเร็จและจริงจังมากขึ้น บางโครงการก็ต้องเร่งให้ได้ตามเป้าหมาย แต่บางโครงการเป้าหมายก็ยังไม่ถึงและเร่งอย่างจริงจังมากขึ้น การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าอย่างอื่นแก่ชาวสวนยางพารา และที่สำคัญก็คือการสนับสนุนการแปรรูปการใช้ยางในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นโครงการส่งเสริมการใช้ยางภาครัฐในการทำถนน รัฐบาลควรส่งเสริมในด้านของภาษี เช่น การให้ลดหย่อนด้านภาษีแก่ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ยางพาราในประเทศ โดยนำผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยางพาราเป็นหลัก เช่น หมอนยางพารา ที่นอนยางพารา ยางสำหรับออกกำลังกาย พวกยางรถยนต์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นของบริษัทใหญ่ ๆ เกี่ยวกับถุงมือแพทย์ก็เป็นของบริษัทใหญ่ ๆ แต่ให้ช่วยซื้อในระดับของเกษตรกร เป็นต้น แต่รัฐบาลมีแนวโน้มที่

จะช่วยในภาพรวมมากกว่า เรื่องการทำเกษตรกรทางเลือก วางแผนในการทำเกษตรผสมผสานมากขึ้น และวางแผนในการทำสวนไม้พื้ทางเดียวอาจจะปลูกยางพารา ปลูกทุเรียนเป็นอาชีพเสริม เลี้ยงสัตว์เพิ่มความหลากหลายในการทำอาชีพไม่มุ่งเหมือนเมื่อก่อนแต่ 10 ปีหลังก็เริ่มจะเป็นรูปธรรมมากขึ้น ในปัจจุบันระดับพื้นที่ของเกษตรกรยังไม่มีต้นแบบของเกษตรกรยางพาราที่ทำรูปแบบของการทำสวนยางพาราแบบยั่งยืนหรือหลากหลาย ยังไม่มีการพยายามจะทำ แต่ถ้าได้รับทุนจากรัฐบาลหรือหน่วยงานภายนอกก็จะดีขึ้นในระดับพื้นที่โดยการส่งเสริมยางพาราแบบยั่งยืนและการพัฒนายางพาราให้ครบวงจร เริ่มตั้งแต่กระบวนการผลิตส่งเสริมการผลิต ส่งเสริมการปลูกส่งเสริมให้ปลูก วิธีดูแลต้นยางพารา การทำยางแผ่นให้ถูกวิธี การทำความสะอาดให้ถูกกระบวนการ และสิ่งที่สำคัญก็คือการตลาดและส่งเสริมให้มีการแปรรูปยางพาราให้ได้ จะทำให้ความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางพาราน่าจะดีขึ้น (สัมภาษณ์, ภาสกร ปาละวัล และอับดุลเลาะ ปือโต, 2561)

นอกจากนี้เกษตรกรยางพาราต้องการให้ราคายางพาราสูงขึ้นกว่าเดิม โดยให้ลดลงกว่าต้นทุน ต้นทุนการผลิตอยู่ประมาณ 62.22 บาท ทุกภาคมีการขอต้นทุนอย่าให้ต่ำกว่าการผลิตแต่เป็นไปได้ยาก ราคา ณ ปัจจุบันประมาณ 30 บาท ซึ่งต่ำกว่าต้นทุนการผลิตมาก เพราะส่วนใหญ่จะกำหนดจากต่างประเทศซึ่งไม่สามารถกำหนดราคายางพาราเองได้ อีกทั้งเกษตรกรชาวสวนยางพาราต้องมีการปรับตัวโดย (1) เกษตรกรให้รักในอาชีพและปรับเพื่อให้อยู่รอด ซึ่งการขยายพื้นที่ในการปลูกเป็นไปได้ยาก เกษตรกรที่มีพื้นที่อยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดใช้พื้นที่และใช้เวลาวางให้เกิดประโยชน์ต้องปรับตัวให้มากขึ้น ถ้ารักในอาชีพการเป็นเกษตรกรสวนยางพารา พื้นที่ในถือครองในครัวเรือนลดลงทุกปี ดังนั้นเกษตรกรต้องมีการปรับตัวเพราะความเสียมมีสูงถ้าไม่ปรับตัวก็จะทำให้อยู่อย่างยากลำบาก ในปัจจุบันราคายางพาราลดลงอย่างยาวนานถ้าเกษตรกรไม่มีการปรับตัวก็จะอยู่ไม่ได้ปรับตัวโดยการหาทางเลือกอาชีพเสริมใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งชั่วโมงเฉลี่ยการทำงานของเกษตรกรชาวสวนยางใช้เวลาไม่น้อยมากเฉลี่ยต่อวันต่อการทำงานต่อคน ไม่มีเป็นเจ้าของสวน ซึ่งถ้าเกษตรกรไม่เพิ่มเวลาทำงานหรือทำอาชีพเสริม ถ้าจะทำให้เกษตรกรอยู่ยากลำบาก และ(2) การส่งต่ออาชีพให้กับลูกหลาน ซึ่งเกษตรกรชาวสวนยางพาราส่งต่อได้น้อยมาก ส่วนใหญ่จะส่งลูกเรียนในระดับที่สูง ส่วนใหญ่อายุเฉลี่ยของเกษตรกรที่ทำสวนยางพาราส่วนใหญ่จะเฉลี่ยอยู่ที่อายุ 58 - 60 ปี ดังนั้นเกษตรกรต้องมีการรักในอาชีพแล้วจะต้องมีการส่งต่ออาชีพให้แก่ลูกหลานสืบทอด เพื่อคนรุ่นต่อไปได้นำไปบริหารจัดการ ในการส่งต่อขายน้ำยางหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราได้ ซึ่งคนในปัจจุบันจะมีแนวในการผลิตแนวในการขายที่แตกต่างไปจากรุ่นหลัง และสามารถบริหารจัดการในการปลูกพืชร่วมและพืชแซมได้ อีกทั้งสามารถนำผลผลิตที่ได้ไปจัดตั้งกลุ่มแปรรูปได้ ดังนั้นคือการส่งต่ออาชีพให้กับบุคคลในครอบครัวซึ่งในสังคมปัจจุบันมีน้อยมาก เพื่อที่จะสามารถพัฒนาในเรื่องของยางพาราให้ได้ก้าวไกลขึ้น และจะได้มีมุมมองที่เพิ่มมากขึ้น (สัมภาษณ์, ทรงวุฒิ ดำรงกุล และประสาธ ตรีรัตน์, 2561)

ดังนั้นกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในปัจจุบัน มุมมองของเกษตรกรชาวสวนยางพาราถ้ายังยึดประกอบอาชีพอยู่ก็ต้องปรับตัวบริหารจัดการดูแลสวน การปรับลดต้นทุนโดยไม่ส่งผลกระทบต่อผลิตหลักของการดูแลสวนยางพาราให้ถูกวิธีและต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐบาลที่ให้การส่งเสริม ซึ่งต้องให้ความร่วมมือและใส่ใจ ถ้าสามารถรวมกันได้ก็จะมีประโยชน์และเป็นเอกภาพมากขึ้นในการถ่ายทอดให้ข้อมูลการดูแลเกษตรกรน่าจะไปในทิศทางที่ดีและทั่วถึง ดังนั้นต้องมีการรวมกลุ่มเป็นสถาบันเพื่อให้หน่วยงานรัฐบาลเข้าไปช่วยเหลือได้ตรงจุดในตัวเกษตรกร ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปดูแลความเป็นเอกภาพในหน่วยงานของรัฐบาลโดยผ่านการปกครองในจังหวัดหรืออำเภอเข้าทำงาน ร่วมกันกับการยางแห่งประเทศไทย สำนักงานการเกษตรต้องมีการส่งเสริมอย่างจริงจังและต้องผ่านทางด้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เห็นชัดก็ต้องร่วมกันดำเนินการในด้านการตลาดและดูแลผลผลิตให้เป็นระบบน่าจะเป็นรูปแบบอยู่ในระบบ ถ้าต่างคนต่างดำเนินงานจะเป็นไปได้ยาก จะไม่ประสบผลสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมาย

ตาราง 14 สรุปการปรับตัวของเกษตรกรในการบริหารจัดการอาชีพชาวสวนยางในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การปรับตัว	ผลการวิเคราะห์
1. ด้านการตลาด	- เรียนรู้หลักการตลาดเพิ่มขึ้น
2. ด้านการลดต้นทุน	- ลดต้นทุนการผลิต - ลดต้นทุนแรงงาน - การปลูกพืชแซม
3. ด้านการมีอาชีพเสริม	- ให้ความสำคัญและสนใจในการปลูกพืชแซม - ทำประมงเลี้ยงสัตว์
4. ด้านการเปลี่ยนแปลงอาชีพ	- เกษตรกรมีเพียงบางส่วนที่ปรับเปลี่ยนอาชีพ แต่ก็มีบางส่วนที่คงยังประกอบอาชีพเดิม
ข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ทางอาชีพของเกษตรกรชาวสวนยางในปัจจุบัน	- ปรับตัวในการพัฒนาผลผลิตให้ได้ มาตรฐานและมีคุณภาพ - รวมตัวเป็นรูปแบบกลุ่ม